

Projekt

z dnia 21 października 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR .../XVI/2025
RADY GMINY DĘBOWIEC**

z dnia 28 października 2025 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026-2035”

Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) Rada Gminy Dębowiec uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026-2035” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dębowiec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY**

Grzegorz Cymorek

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Dębowiec
na lata 2026-2035

DĘBOWIEC, 2025

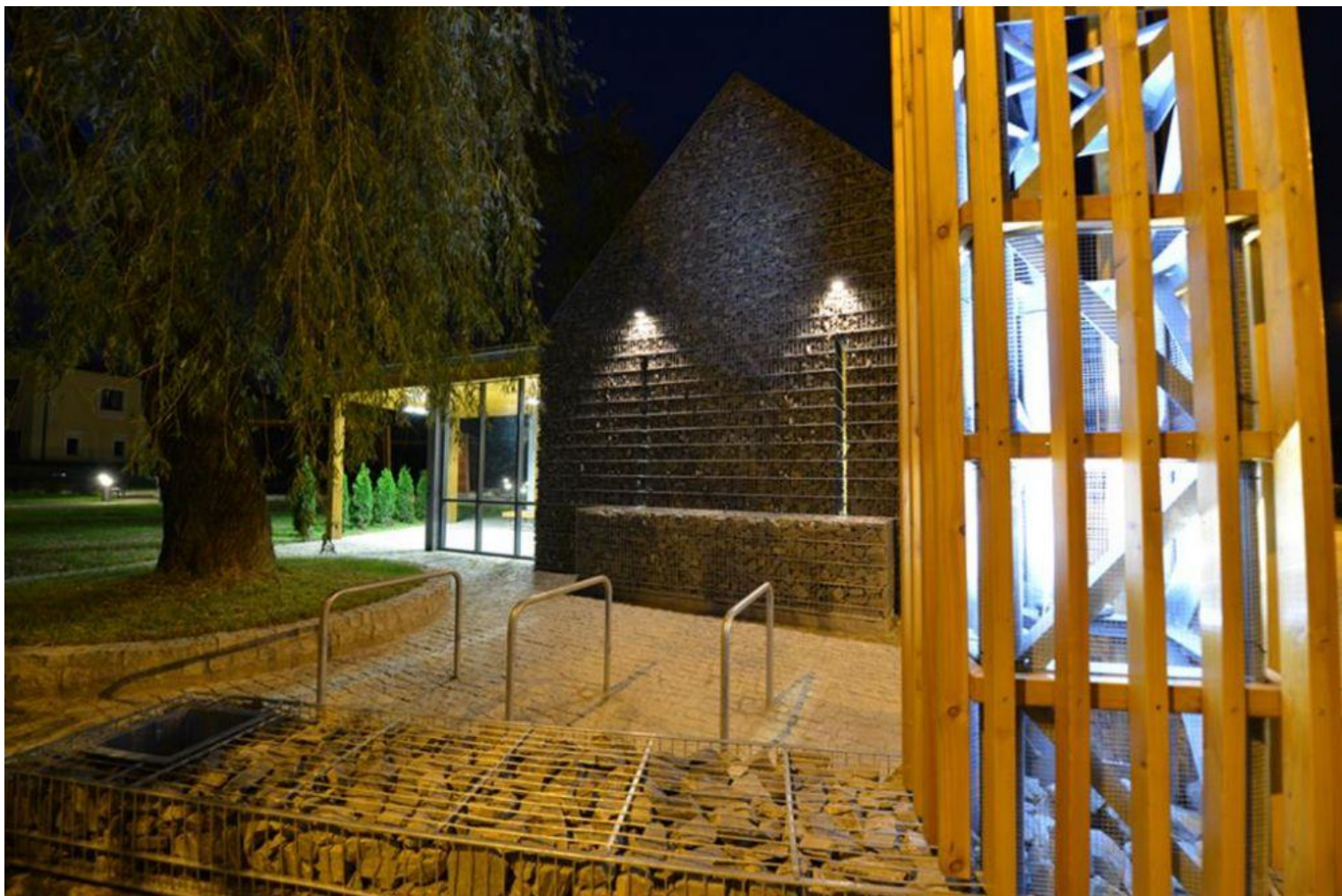

Opracowanie

Spis treści

Wstęp	5
1. Wprowadzenie	6
1.1 Uwarunkowania prawne.....	6
1.2 Metodyka opracowania strategii	8
1.3 Komplementarność	9
1.4 Charakterystyka Gminy Dębowiec.....	26
1.5 Wnioski z diagnozy	27
1.6 Analiza SWOT	31
2. Część strategiczna.....	34
2.1 Założenia rozwojowe	34
2.2 Wizja i misja rozwoju Gminy Dębowiec w perspektywie 2035 roku	35
2.3 Cele strategiczne rozwoju gminy i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia	36
2.4 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Dębowiec.....	45
2.5 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.....	52
2.6 Oczekiwane rezultaty.....	62
3. System wdrażania strategii	66
3.1 Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii	66
3.2 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	68
3.3 Finansowanie Strategii	69
3.4 Ewaluacja ex-ante	71
Załącznik. Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego	74

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026-2035 stanowi kompleksowy dokument, który określa długofalową wizję, misję oraz priorytetowe cele rozwojowe gminy. Przyjęte w nim założenia mają na celu zbudowanie trwałej przewagi konkurencyjnej poprzez podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej i osiedleńczej, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi pomiędzy rozwojem gospodarczym a ochroną wartości środowiskowych i społecznych. Opracowanie strategii wynika z potrzeby usystematyzowania działań samorządu, wzmocnienia jego pozycji na arenie regionalnej oraz wykorzystania pełnego potencjału lokalnych zasobów przy jednoczesnej eliminacji barier rozwojowych.

Dokument składa się z trzech głównych części. W pierwszej zebrano odniesienia do najważniejszych dokumentów strategicznych funkcjonujących na poziomie regionalnym i krajowym, w tym do obowiązującej Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego do 2030 r., co gwarantuje spójność merytoryczno-prawną przyjętych rozwiązań. Ta część prezentuje również wnioski z przeprowadzonej diagnozy gminy oraz analizę SWOT, ukazującą mocne i słabe strony gminy słabości oraz szanse i zagrożenia rozwojowe.

Drugi moduł koncentruje się na sformułowaniu misji – określającej główny cel funkcjonowania gminy – oraz wizji, czyli pożądanego stanu gminy w roku 2035. Na bazie zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców oraz potencjału terytorialnego określono cele strategiczne, które podzielono na obszary: społeczny, gospodarczy, przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy.

Ostatnia część strategii przedstawia kompleksowy system zarządzania procesem wdrożeniowym. W jego ramach określono procedury monitoringu – zdefiniowano kluczowe wskaźniki postępu i częstotliwość raportowania – oraz metody ewaluacji, pozwalające na bieżące korygowanie działań. Wskazano zasady aktualizacji dokumentu w odpowiedzi na zmieniające się warunki zewnętrzne. Część ta zawiera także szczegółowe propozycje źródeł finansowania niezbędnych do realizacji zamierzeń.

Całość opracowania powstała w oparciu o model partycypacyjno-eksperycki, co zapewnia duże zaangażowanie zarówno przedstawicieli władz gminnych, jak i lokalnej społeczności oraz specjalistów zewnętrznych. Dzięki temu strategia nie tylko odpowiada na faktyczne potrzeby mieszkańców gminy, ale przede wszystkim stanowi praktyczne narzędzie do podejmowania decyzji, wspomagając długoterminowy rozwój gminy w sposób zrównoważony i efektywny.

1. Wprowadzenie

1.1 Uwarunkowania prawne

Podstawę opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026-2035* stanowi uchwała nr 78/IX/2025 Rady Gminy Dębowiec z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie przystąpienia do opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026-2035* oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

Kształt i strukturę niniejszego dokumentu definiuje przede wszystkim Ustawa z dnia marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.). Według zapisów ustawy, strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy przygotowanej na potrzeby tej strategii oraz zawiera:

- *cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym;*
- *kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;*
- *oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;*
- *model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, w tym:*
 - *strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,*
 - *system powiązań przyrodniczych,*
 - *główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,*
 - *główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej;*
- *ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie:*
 - *zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,*
 - *zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,*
 - *kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,*
 - *zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.),*
 - *zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego,*
 - *kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej,*
 - *zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,*
 - *zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,*

- *zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,*
- *zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;*
- *obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 566 z późn. zm.) wraz z zakresem planowanych działań;*
- *obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;*
- *system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;*
- *ramy finansowe i źródła finansowania¹.*

Z uwagi na fakt, że strategia powinna być dokumentem silnie uspołecznionym, przepisy prawne wymagają przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy, sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz z Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Gliwicach. Ponadto projekt strategii przedkładać jest Zarządowi Województwa Śląskiego, w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie. Wymogi te wynikają z art. 6 ust. 3 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198) oraz z art. 10f ust. 2 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.)

Zgodnie z art. 46 ust. 1 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.), przy opracowaniu strategii rozwoju wymagane jest również przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Strategia gminy Dębowiec zawiera wszystkie obligatoryjne elementy, które przedstawiono w poniższych rozdziałach. Należy dodać, że Strategia została przygotowana zgodnie z najlepszymi praktykami i wskazówkami, które zostały zawarte w dokumencie pn. *Poradnik Praktyczny. Strategia Rozwoju Gminy* opracowanym na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

¹ Art. 10e pkt 3 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.).

1.2 Metodyka opracowania strategii

Przy opracowywaniu niniejszej strategii wykorzystano różne narzędzia i metody badawcze. Poniżej przedstawiono etapy opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026-2035*.

Analiza desk research

Analiza *desk research* to tzw. analiza danych zastanych. W ramach analizy danych zastanych przeprowadzono kompleksowy przegląd dostępnych zasobów informacyjnych dotyczących gminy Dębowiec, obejmujący zarówno statystyki ilościowe, jak i jakościowe zawarte w dokumentach diagnostycznych i strategicznych oraz w oficjalnych bazach, m.in. Głównego Urzędu Statystycznego i Powiatowego Urzędu Pracy. Zgromadzone dane poddano rygorystycznej selekcji pod kątem ich relewantności dla diagnozy lokalnych uwarunkowań, co pozwoliło zbudować solidne fundamenty merytoryczne do formułowania wniosków i rekomendacji odnoszących się do kluczowych wyzwań i możliwości rozwojowych gminy.

Badania ankietowe

W procesie tworzenia strategii Gminy Dębowiec kluczową rolę odegrała partycypacja społeczna, dlatego w marcu 2025 r. uruchomiono szeroko zakrojone badanie ankietowe w trybie CAWI (Computer Assisted Web Interview – ankieta online) oraz PAPI (Paper And Pencil Interview – tradycyjna ankieta papierowa dystrybuowana w punktach obsługi mieszkańców). Zakres pytań objął kluczowe obszary funkcjonowania gminy, takie jak zarządzanie zasobami przyrodniczymi, jakość usług komunalnych, oferta edukacyjna, stan infrastruktury transportowej oraz identyfikowane mocne i słabe strony gminy. Chociaż ze względu na dobrowolność udziału i brak losowego doboru próby badanie nie miało charakteru reprezentatywnego, pozyskane dane dostarczyły istotnych wskazówek dotyczących dominujących opinii mieszkańców oraz preferowanych kierunków rozwoju.

Badania jakościowe

Na etapie badań jakościowych zorganizowano cykl warsztatów moderowanych przez niezależnych ekspertów z firmy DELTA PARTNER, w których uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Gminy Dębowiec, Rady Gminy, lokalnych instytucji samorządowych oraz aktywni mieszkańcy. Spotkania odbyły się w kwietniu 2025 roku, a zgromadzone podczas nich obserwacje i rekomendacje znacząco wzbogaciły część diagnostyczną dokumentu, stanowiąc jednocześnie kluczowy wkład merytoryczny w dalsze prace strategiczne.

Analiza SWOT

W opracowaniu zastosowano analizę SWOT jako kluczowe narzędzie strategiczne, umożliwiające kompleksową ocenę wewnętrznych atutów oraz słabości a także zewnętrznych czynników — szans i zagrożeń. Wyniki tej analizy posłużyły jako fundament do zdefiniowania mierzalnych celów strategicznych gminy Dębowiec, a także do wyboru priorytetowych kierunków działań, które odpowiadają na realne wyzwania i wykorzystują unikalne możliwości gminy. Zaangażowanie interesariuszy podczas warsztatów i badań jakościowych zapewniło, że formułowane wnioski SWOT były osadzone w rzeczywistych doświadczeniach lokalnej społeczności i administracji.

Opracowanie misji i wizji

Przy formułowaniu misji określono nadrzędny cel i główne priorytety działań samorządu, które uzasadniają wybór konkretnych kierunków strategicznych oraz integrują wysiłki wszystkich interesariuszy wokół wspólnej agendy rozwojowej. Wizja zaś została sformułowana jako obraz pożądanego, długofalowego stanu gminy – wskazując na pozycję, jaką ma osiągnąć do 2035 roku.

Sformułowanie celów i kierunków działań

Określając strategiczne cele Gminy Dębowiec, opierano się na wnioskach płynących z kompleksowej diagnozy oraz pogłębionej analizy SWOT. W efekcie powstał spójny zbiór priorytetów, odpowiadających namacalnym deficytom oraz kluczowym wyzwaniom zidentyfikowanym w gminie, jednocześnie uwzględniający zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne. Każdy z celów wynika wprost z przyjętej misji i wizji, integrując ambicje rozwojowe samorządu z realnymi potrzebami lokalnej społeczności.

Opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej

W dokumencie opracowano model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Dębowiec, pełniący rolę wizualnego przedstawienia kluczowych założeń strategicznych i planowanych interwencji przestrzennych. Pozwala na klarowne zobrazowanie priorytetów rozwojowych oraz proponowanych zmian w zagospodarowaniu terenu, podnosząc czytelność dokumentu i wspierając efektywną komunikację z interesariuszami.

Opracowanie części wdrożeniowej

W części wdrożeniowej zdefiniowano kompleksowy system zarządzania wykonaniem strategii, oparty na cyklicznym monitoringu, regularnej ewaluacji osiągnięć oraz mechanizmach bieżącej aktualizacji dokumentu, pozwalających na szybkie reagowanie na zmieniające się warunki. Szczegółowo określono role i kompetencje wszystkich zaangażowanych podmiotów oraz ustalono procedury współpracy i przepływu informacji. Dodatkowo opracowano wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, precyzujące etapy realizacji poszczególnych inicjatyw, a także zestaw rekomendowanych źródeł finansowania, obejmujący budżet własny gminy, dostępne programy unijne oraz formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

Przeprowadzenie procedury środowiskowej

Stanowi ostatni etap prac nad strategią. Zapisy strategii podlegają weryfikacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach, którzy oceniają czy zaproponowane w dokumencie przedsięwzięcia uwzględniają kwestie związane ze środowiskiem w wystarczającym stopniu i czy konieczne jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko.

1.3 Komplementarność

Kluczowym elementem opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026–2035 jest zagwarantowanie jej pełnej komplementarności z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym i lokalnym, co umożliwia wzajemne wzmocnianie działań oraz koherentne dążenie do realizacji wspólnych celów rozwojowych. Strategia Gminy Dębowiec odwołuje się zarówno

do Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 i Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju z perspektywą do 2030 roku, jak również do kluczowych dokumentów szczebla regionalnego – Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+. Jednocześnie harmonizuje się z dokumentami powiatowymi, w tym Programem Rozwoju Powiatu Cieszyńskiego na lata 2026–2035, a także lokalnymi inicjatywami, takimi jak Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2023–2027 wdrażana przez LGD „Cieszyńska Kraina”. Dzięki tak zbudowanej sieci powiązań dokument strategiczny działa w synergii z istniejącymi planami, tworząc spójną i efektywną ramę odniesienia dla realizacji priorytetów na wszystkich szczeblach administracji. Podsumowując, *Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026-2035* jest komplementarna wobec zapisów dokumentów, takich jak m.in.:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.,
- Audyt Krajobrazowy Województwa Śląskiego²,
- Strategia Rozwoju Powiatu Cieszyńskiego na lata 2026-2035,
- Lokalna Strategia Rozwoju–obejmująca teren gmin działających w ramach LGD „Cieszyńska Kraina”,

Spójność Strategii ze strategią rozwoju województwa

Strategia rozwoju Województwa Śląskiego do roku 2030 „Śląskie 2030” przyjęta przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą nr VI/24/1/2020 z dnia 19 października 2020 r., stanowi piąty cykl strategiczny aktualizujący ramy rozwoju regionu na lata po 2020 roku. Jako kluczowe odniesienie dla planowania rozwoju lokalnego, w tym realizacji Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec, definiuje ona cele rozwojowe oraz zestaw narzędzi implementacyjnych, służących osiągnięciu wizji – nowoczesnego i konkurencyjnego województwa opartego na transformacji gospodarki w duchu zrównoważonego rozwoju. Bazując na pogłębionej diagnozie strategicznej oraz szeroko zakrojonych konsultacjach, „Śląskie 2030” określa, że kluczowym obszarem interwencji jest pobudzenie tempa rozwoju gospodarczego ze szczególnym uwzględnieniem sektora przedsiębiorstw innowacyjnych oraz przeciwdziałanie negatywnym tendencjom demograficznym. Dokument podkreśla także

² Audyt krajobrazowy województwa śląskiego został przyjęty na mocy Uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/12/2/2025 z 17 marca 2025 r. W kwietniu 2025 r. Wojewoda Śląski rozstrzygnięciem nadzorczym nr IFIII.4131.1.38.2025 z 23 kwietnia 2025 r. stwierdził nieważność uchwały Sejmiku Śląskiego, co niesie za sobą konieczność ponowienia procedury uchwałodawczej. Ze względu na wartość merytoryczną opracowania oraz fakt, że w przyszłości zostanie ono ponownie formalnie przyjęte, zdecydowano jednak o uwzględnieniu jego założeń w niniejszej strategii.

odpowiedzialność samorządów za realne podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez ochronę i rewitalizację zasobów środowiskowych, rozbudowę oferty usług publicznych, kompleksowe wsparcie rodzin, wzmocnienie bezpieczeństwa społecznego i publicznego oraz opracowanie planów adaptacji do zmian klimatycznych i mechanizmów łagodzenia ich skutków. Taka struktura strategii wojewódzkiej stanowi spójną ramę odniesienia dla priorytetów gminy Dębowiec, gwarantując synergię działań.

Wizja rozwoju województwa śląskiego brzmi: *Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku.* Wizja stanowiła podstawę do sformułowania czterech głównych celów strategicznych i celów operacyjnych im przypisanych. Cele stanowią zatem ścieżkę do realizacji wypracowanej wizji województwa. Poniższa tabela przedstawia logikę interwencji strategicznej na poziomie wojewódzkim.

Tabela 1 Cele strategiczne i operacyjne województwa śląskiego.

CEL STRATEGICZNY A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej	Cel operacyjny: A.1. Konkurencyjna gospodarka Cel operacyjny: A.2. Innowacyjna gospodarka Cel operacyjny: A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość
CEL STRATEGICZNY B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca	Cel operacyjny: B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych Cel operacyjny: B.2. Aktywny mieszkaniec Cel operacyjny: B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki
CEL STRATEGICZNY C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni	Cel operacyjny: C.1. Wysoka jakość środowiska Cel operacyjny: C.2. Efektywna infrastruktura Cel operacyjny: C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu
CEL STRATEGICZNY D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym	Cel operacyjny: D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny Cel operacyjny: D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu Cel operacyjny: D.3. Nowoczesna administracja publiczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec lata 2026-2035 wykazuje komplementarność wobec zapisów Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” w każdym z wymienionych powyżej celów strategicznych, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Komplementarność Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec lata 2026-2035 ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”	Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec lata 2026-2035
CEL STRATEGICZNY A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej	Cel strategiczny 2. Wzmacnianie lokalnej gospodarki
CEL STRATEGICZNY B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca	Cel strategiczny 1. Wspieranie kapitału ludzkiego i społecznego Gminy Dębowiec
CEL STRATEGICZNY C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni	Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenno-funkcjonalny Gminy Dębowiec Cel strategiczny 4. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu
CEL STRATEGICZNY D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym	Cel strategiczny 1. Wspieranie kapitału ludzkiego i społecznego Gminy Dębowiec Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenno-funkcjonalny Gminy Dębowiec

Źródło: opracowanie własne.

Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. pkt 6 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz.609 ze zm.) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 566 ze zm.), wraz z zakresem planowanych działań.

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 ze zm.) obszar strategicznej interwencji to: „określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne”.

W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wyróżniono obszary strategicznej interwencji (OSI), które stanowią kluczowy punkt odniesienia dla realizacji celów rozwojowych regionu.

W ramach strategii definiuje się następujące OSI:

OSI krajowe:

- Śląsk,
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

OSI regionalne:**OSI w ujęciu funkcjonalnym:**

- **Subregiony,**
- **obszary wiejskie i obszary miejskie.**

OSI w ujęciu tematycznym:

- **OSI konkurencyjne:**
 - **Obszary cenne przyrodniczo,**
 - Ośrodki wzrostu.
- **OSI problemowe:**
 - Gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
 - **Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza,**
 - Gminy w transformacji górniczej.

Gmina Dębowiec wpisuje się w cztery kluczowe OSI regionalne:

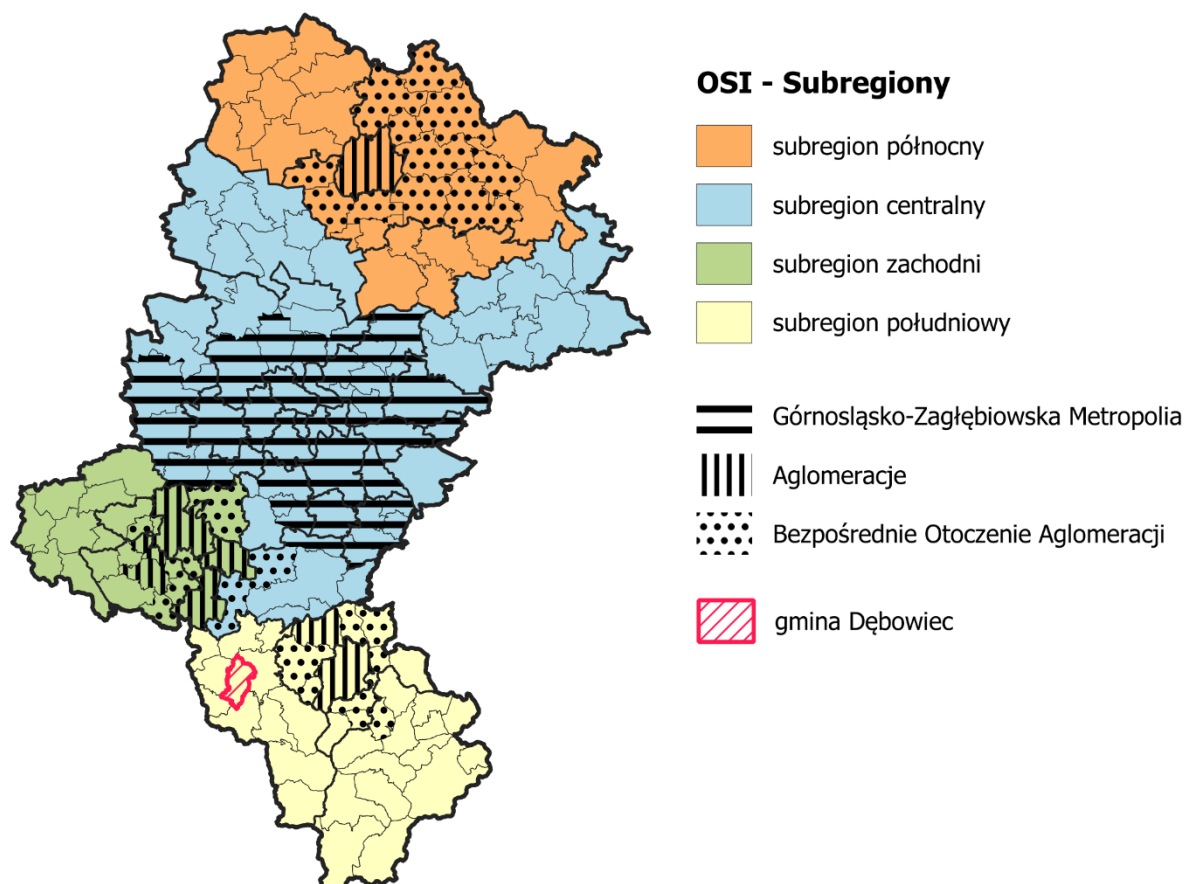
- **Subregion Południowy**

Gmina Dębowiec znajduje się w granicach Obszaru Strategicznej Interwencji (OSI) subregionu południowego województwa śląskiego, którego centrum stanowi miasto Bielsko-Biała. Subregion ten obejmuje powiaty bielski, cieszyński i żywiecki, tworząc spójny obszar funkcjonalny o silnych powiązaniach społecznych, gospodarczych i kulturowych. W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” subregion południowy został zidentyfikowany jako obszar o wysokim potencjale rozwojowym, szczególnie w zakresie turystyki, rolnictwa oraz przemysłu ekologicznego.

Strategia Rozwoju Subregionu Południowego na lata 2021–2030 podkreśla znaczenie integracji przestrzennej, planistycznej oraz infrastrukturalnej samorządów wchodzących w skład subregionu. Celem tych działań jest stworzenie konkurencyjnego i zrównoważonego obszaru, który łączy walory przyrodnicze z innowacyjną gospodarką oraz wysoką jakością usług publicznych. Dzięki realizacji wspólnych przedsięwzięć, subregion ma osiągnąć efekt skali w zakresie rozwoju społeczno-ekonomicznego, jednocześnie łagodząc skutki kryzysu klimatycznego.

Położenie Gminy Dębowiec w OSI subregionu południowego umożliwia jej aktywne uczestnictwo w programach rozwojowych i inwestycyjnych, które są realizowane na poziomie subregionalnym. Dzięki temu gmina ma szansę na wzmocnienie swojej pozycji w regionie, poprawę jakości życia mieszkańców oraz rozwój lokalnej gospodarki w oparciu o zrównoważone i innowacyjne rozwiązania.

Grafika 1 OSI Subregiony.

Źródło: Opracowanie własne.

- Obszary cenne przyrodniczo:

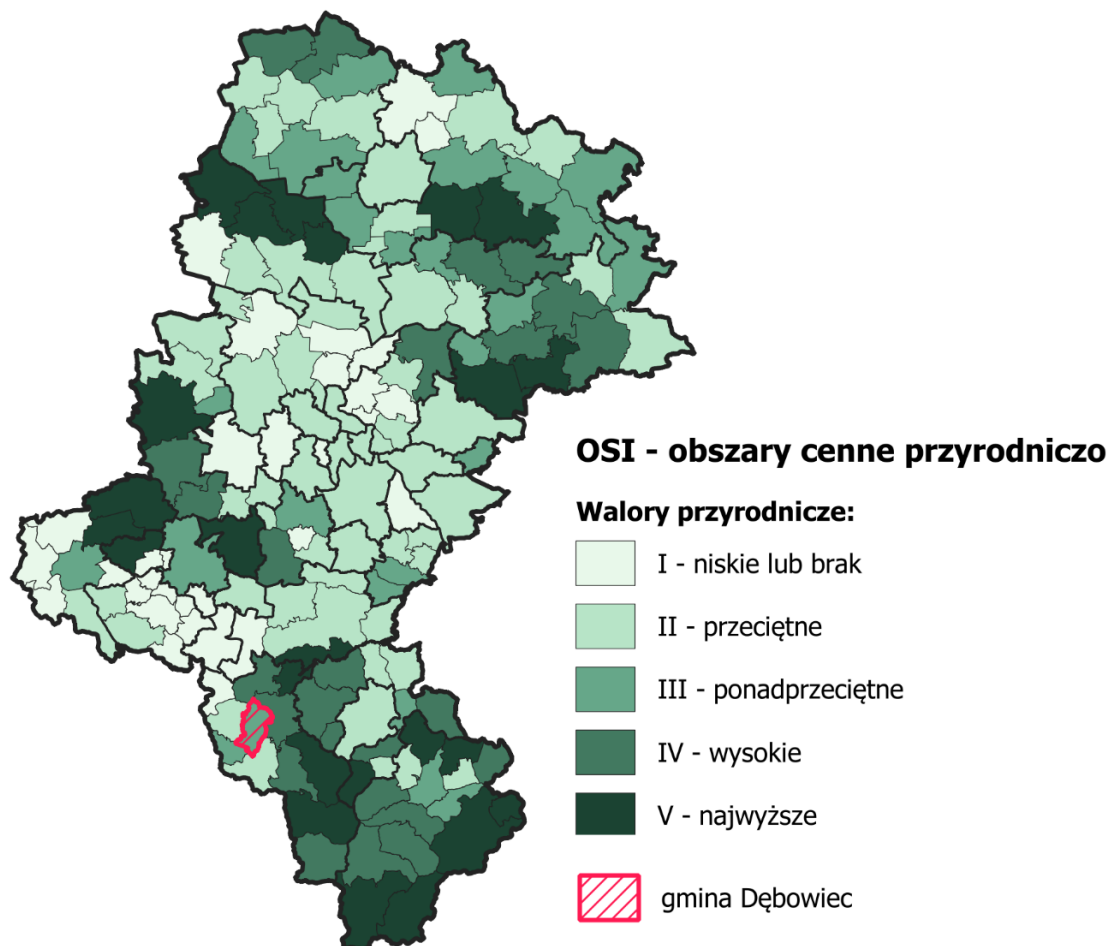
Gmina Dębowiec została zaklasyfikowana do klasy III, co oznacza, że charakteryzuje się ponadprzeciętnymi walorami przyrodniczymi. Taki status odzwierciedla wysoką jakość środowiska i dostępność cennych zasobów przyrodniczych, w tym m.in. objętych formami ochrony prawnej – obszarów Natura 2000 oraz pomników przyrody.

Na terenie gminy znajdują się dwa obszary Natura 2000: specjalny obszar ochrony siedlisk „Cieszyńskie Źródła Tufowe” (PLH240001) oraz obszar specjalnej ochrony ptaków „Dolina Górnej Wisły” (PLB240001). Obszary te odgrywają istotną rolę w ochronie różnorodności biologicznej regionu. Dodatkowo, w gminie Dębowiec zlokalizowane są liczne pomniki przyrody, w tym okazałe dęby szypułkowe oraz buki zwyczajne, które stanowią ważne elementy dziedzictwa przyrodniczego regionu. Przykładowo, dąb szypułkowy rosnący przy ul. Rzecznej w Dębowcu osiąga obwód 618 cm i wysokość 23 m, co czyni go jednym z najbardziej imponujących drzew w okolicy.

Wyzwaniem dla gmin objętych OSI „Obszary cenne przyrodniczo” jest ochrona różnorodności biologicznej i georóżnorodności, poprawa stosunków wodnych i ochrona siedlisk wodno-błotnych na obszarach chronionych oraz zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych. Istotne w tym zakresie jest

również programowanie i prowadzenie na tych terenach zrównoważonej polityki rozwoju, godzącej interesy ochrony przyrody z rozwojem gospodarczym tych obszarów, ukierunkowanym na wykorzystanie lokalnych potencjałów.

Grafika 2 OSI Obszary cenne przyrodniczo

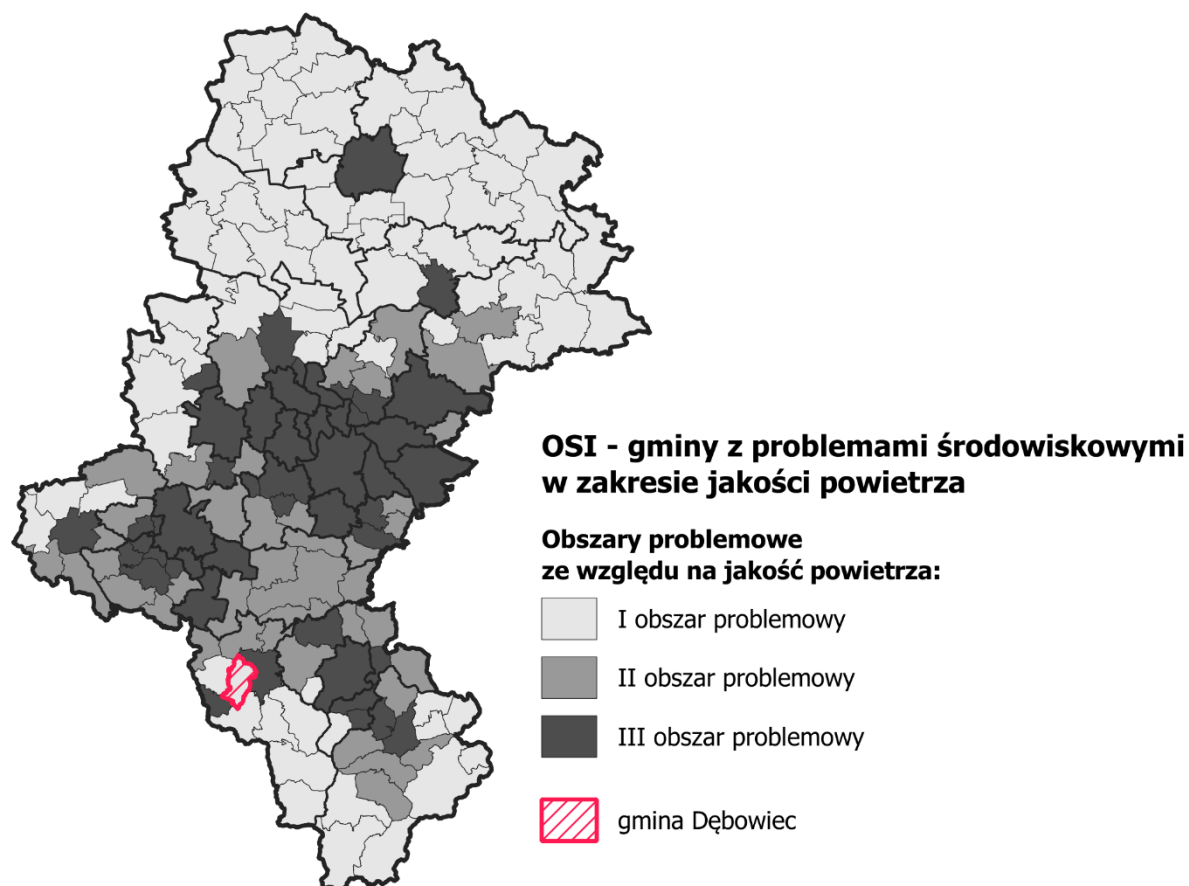

Źródło: Opracowanie własne.

- Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza:

W trzystopniowej skali klasyfikacji jakości powietrza, Gmina Dębowiec została zakwalifikowana do pierwszej klasy problemowej. Taki wynik świadczy o relatywnie dobrej jakości powietrza na terenie gminy, pomimo lokalnie występujących wyzwań środowiskowych. Poziom zanieczyszczeń utrzymuje się w najlepszej dostępnej kategorii, co stanowi istotny atut w kontekście poprawy komfortu życia mieszkańców, rozwoju funkcji rekreacyjnych oraz wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej gminy. Taki status sprzyja także budowaniu pozytywnego wizerunku Dębowca jako miejsca dbającego o jakość środowiska i wspierającego działania na rzecz ograniczania emisji zanieczyszczeń.

Grafika 3 OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza

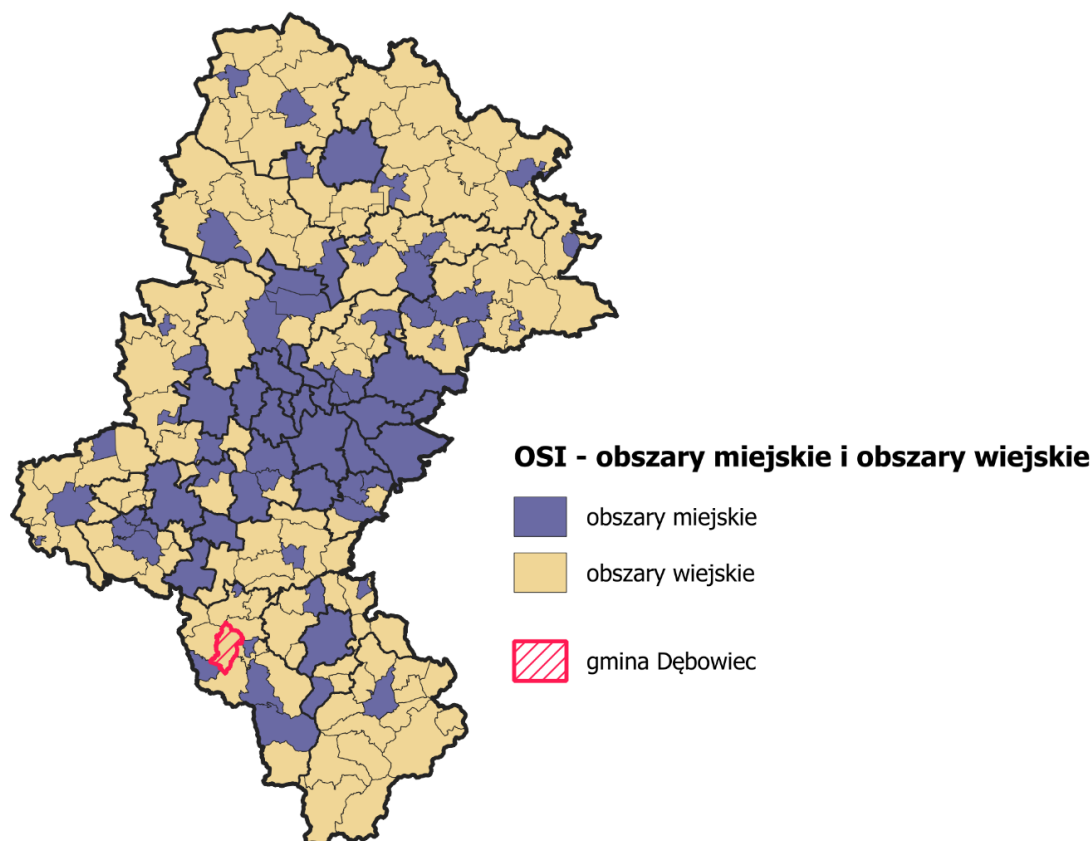

Źródło: Opracowanie własne.

- Gminy wiejskie:

Jako gmina o charakterze wiejskim, Dębowiec wpisuje się również w OSI dedykowane gminom wiejskim, co uwzględnia specyfikę rozwoju obszarów wiejskich, kwestie rolnictwa, infrastruktury lokalnej oraz wsparcia społeczności.

Grafika 4 OSI Obszary miejskie i obszary wiejskie

Źródło: Opracowanie własne.

- Na poziomie krajowym – OSI „Śląsk”:

Gmina Dębowiec została zakwalifikowana do obszaru interwencji „Śląsk”, co zapewnia ścisłą integrację lokalnych działań rozwojowych z nadrzędnymi celami polityki regionalnej i krajowej. Przynależność ta umożliwia prowadzenie spójnej polityki inwestycyjnej i rozwojowej, harmonizującej lokalne projekty z priorytetami wyznaczonymi w dokumentach strategicznych wyższego rzędu.

Powiązanie działań Gminy Dębowiec z założeniami Obszaru Strategicznej Interwencji wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” gwarantuje, że wszystkie lokalne inicjatywy będą realizowane w sposób kompleksowy i zrównoważony. Takie podejście nie tylko wspiera ochronę środowiska naturalnego oraz poprawę jakości powietrza, ale również wzmacnia potencjał gospodarczy gminy oraz podnosi standard życia mieszkańców. Poniżej przedstawiono zakres działań przewidzianych do realizacji w ramach OSI „Śląsk”, w które wpisuje się również Gmina Dębowiec.

OSI – OBSZARY CENNE PRZYRODNICZO

CEL STRATEGICZNY A

Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne. Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej.

OSI – OBSZARY CENNE PRZYRODNICZO

CEL STRATEGICZNY B	Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców.
CEL STRATEGICZNY C	Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy. Wsparcie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio- i georóżnorodności, w tym ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, leśnych i korytarzy ekologicznych. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych. Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej. Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej. Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego.
CEL STRATEGICZNY D	Rozwijanie współpracy międzynarodowej, transgranicznej i międzyregionalnej, w tym w pasie Polski południowej oraz z miastami Ostrawą i Żyliną. Wsparcie działań podnoszących jakość systemu planowania i wdrażania na poziomie regionalnym i lokalnym. Wspieranie rozwoju zróżnicowanych i wysokiej jakości usług publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców regionu. Ochrona, promocja oraz podnoszenie atrakcyjności miejsc i obiektów o wartości historycznej, symbolicznej, architektonicznej, przyrodniczej, stanowiących „wizytówki” regionu.

Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026–2035 realizuje założenia polityki rozwoju dedykowanej Obszarom Cennym Przyrodniczo poprzez wykorzystanie ponadprzeciętnych walorów środowiskowych i krajobrazowych gminy. Dokument ukierunkowuje interwencje strategiczne m.in. na rozwój funkcji turystycznych oraz budowę silnej marki gminy w oparciu o jej najważniejsze atuty przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe. Jednocześnie strategia kładzie istotny nacisk na adaptację do zmian klimatycznych i ochronę zasobów naturalnych, obejmując m.in. wdrażanie oraz egzekwowanie rozwiązań poprawiających jakość powietrza, a także przeciwdziałanie degradacji i nadmiernej zabudowie cennych terenów przyrodniczych.

OSI – GMINY Z PROBLEMAMI ŚRODOWISKOWYMI W ZAKRESIE JAKOŚCI POWIETRZA

CEL STRATEGICZNY A	Wspieranie zdolności firm do generowania i wdrażania innowacji oraz nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym tworzenie i implementacja usług i technologii medycznych. Wsparcie sektorów tradycyjnych w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności m.in. poprzez unowocześnienie procesów technologicznych, poprawę bezpieczeństwa pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz rozwój zasobów ludzkich.
CEL STRATEGICZNY B	Podniesienie jakości infrastruktury placówek ochrony zdrowia (w szczególności w obszarach deficytowych) oraz podniesienie jakości obsługi pacjentów, w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii. Aktywna profilaktyka i zapewnienie kompleksowości usług medycznych, w szczególności w zakresie chorób

OSI – GMINY Z PROBLEMAMI ŚRODOWISKOWYMI W ZAKRESIE JAKOŚCI POWIETRZA

	cywilizacyjnych i wynikających ze zmian demograficznych. Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia.
CEL STRATEGICZNY C	Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych. Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE. Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej. Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego. Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej.
CEL STRATEGICZNY D	Rozwój instrumentów oraz współpracy na rzecz monitorowania procesów rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026–2035 odpowiada na założenia polityki rozwoju skierowanej do Obszarów Strategicznej Interwencji obejmujących gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza. Dokument kierunkuje działania strategiczne m.in. na adaptację do zmian klimatycznych oraz kompleksową ochronę środowiska, obejmującą wdrażanie i egzekwowanie rozwiązań zmierzających do poprawy jakości powietrza, zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, a także prowadzenie szeroko zakrojonych działań informacyjnych i edukacyjnych, mających na celu kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców (kierunek działań 4.1).

Prawo wodne

Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026–2035, oprócz spełnienia wymagań wynikających z ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, uwzględnia również przepisy ustawy Prawo wodne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1087), w szczególności art. 315 oraz art. 326, które wskazują na konieczność integracji zagadnień gospodarowania wodami w ramach dokumentów planistycznych na poziomie gminnym.

Zgodnie z przyjętym podziałem hydrologicznym, w Polsce wyodrębniono 9 obszarów dorzeczy: Wisły, Odry, Dniestru, Dunaju, Banówki, Łaby, Niemna, Pregoty oraz Świeżej. Gmina Dębowiec, ze względu na swoje położenie geograficzne, znajduje się na styku dwóch głównych obszarów dorzeczy: dorzecza Odry oraz dorzecza Wisły. Z tego względu, przy planowaniu rozwoju i zarządzaniu zasobami wodnymi, gmina powinna uwzględniać ustalenia podstawowych dokumentów planistycznych obowiązujących dla obu dorzeczy, w tym Plany Gospodarowania Wodami na obszarach dorzeczy Odry i Wisły oraz związane z nimi wytyczne w zakresie ochrony zasobów wodnych, przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi oraz zrównoważonego zarządzania wodami.

Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju

Program Wodno-Środowiskowy Kraju stanowi jeden z najważniejszych dokumentów strategicznych w zakresie ochrony, gospodarowania i zarządzania zasobami wodnymi w Polsce. Jego podstawowym celem jest koordynacja i wdrażanie działań służących realizacji celów środowiskowych, zapewnieniu bezpieczeństwa wodnego oraz efektywnemu zarządzaniu istniejącymi zasobami wodnymi. Program określa zarówno działania podstawowe, jak i uzupełniające, ukierunkowane na poprawę lub utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych. Podsumowanie Programu Wodno-Środowiskowego Kraju jest integralnym elementem planów gospodarowania wodami na poszczególnych obszarach dorzeczy, stanowiąc kluczowe narzędzie w planowaniu i realizacji polityki wodnej na poziomie krajowym i regionalnym.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Plan gospodarowania wodami stanowi kluczowe narzędzie planistyczne, wspierające osiągnięcie celów środowiskowych poprzez kształtowanie stanu zasobów wodnych oraz definiowanie zasad ich gospodarowania w przyszłości. W przypadku Gminy Dębowiec, ze względu na jej położenie na styku dwóch głównych dorzeczy – Odry oraz Wisły – zastosowanie mają dwa odrębne dokumenty planistyczne: II aktualizacja planu gospodarowania wodami dla dorzecza Odry oraz II aktualizacja planu gospodarowania wodami dla dorzecza Wisły.

W kontekście strategii rozwoju, plany gospodarowania wodami pełnią funkcję nie tylko instrumentu ochrony zasobów wodnych, ale również podstawy dla planowania przestrzennego oraz realizacji działań prewencyjnych, zwłaszcza w zakresie zarządzania ryzykiem powodziowym i przeciwdziałania skutkom suszy. Dokumenty te umożliwiają spójną koordynację działań środowiskowych na poziomie krajowym i regionalnym, a ich implementacja ma bezpośrednie przełożenie na poprawę jakości wód oraz zapewnienie ich zrównoważonego wykorzystania w długiej perspektywie.

Poniższe tabele przedstawiają charakterystykę jednolitych części wód (JCW) zlokalizowanych w granicach gminy Dębowiec wraz z celami środowiskowymi i oceną ryzyka nieosiągnięcia celów.

Tabela 3 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Dębowiec

Obszar	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCWP	Status	Stan ogólny	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
						Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
obszar dorzecza Odry	RW6000061146999	Piotrówka	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	Zagrożona (wprowadzono derogacje na podstawie RDW ³ polegające na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych (art. 4.4) oraz na złagodzeniu celów środowiskowych (art. 4.5))
obszar dorzecza Odry	RW60000711449	Bobrówka	Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze węglanowym	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	słaby stan ekologiczny	brak danych	zagrożona (wprowadzono derogacje na podstawie RDW ⁴ polegające na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych (art. 4.4))
obszar dorzecza Wisły	RW200006211179	Wiśła od Bładnicy do zb. Goczałkowice	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	Zagrożona (wprowadzono derogacje na podstawie RDW polegające na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych (art. 4.4) oraz na złagodzeniu celów środowiskowych (art. 4.5))

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry oraz : II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

³ Ramowa Dyrektywa Wodna - Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej

⁴ Ramowa Dyrektywa Wodna - Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej

W ramach Planów gospodarowania wodami wskazuje się zestawy działań podstawowych i działań uzupełniających, przypisane indywidualnie do każdej Jednolitej Części Wód Powierzchniowych (JCWP). Jak wynika z zapisów Planów, wybór działań został dokonany na podstawie analizy zidentyfikowanych presji antropogenicznych oraz oceny ryzyka zagrożenia nieosiągnięcia wyznaczonych celów środowiskowych.

Poniżej przedstawiono zestaw działań podstawowych przypisanych w Planie gospodarowania wodami do JCWP znajdujących się na terenie Gminy Dębowiec. Należy zaznaczyć, że niezależnie od przypisanych działań lokalnych, na obszarze Gminy Dębowiec obowiązuje również katalog działań krajowych, realizowanych na poziomie całego kraju w celu wspierania osiągnięcia dobrego stanu wód.

Tabela 4 Działania podstawowe i uzupełniające przypisane do JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Dębowiec

Kod JCWP	Działania podstawowe	Działania uzupełniające
RW6000061146999 Piotrówka	- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Rozbudowa oczyszczalni ścieków w aglomeracji Zebrzydowice w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków (ID oczyszczalni: PLSL5160). - Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. - Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami. - Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami.	brak
RW60000711449 Bobrówka	- Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Goleszów. - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych: wyodrębnienie z istniejących wydziałów leśnych terenów w postaci odrębnych pododdziałów, warunkujących ochronę siedliska, faszynowanie brzegów potoków, usunięcie resztek pożębrowych (gałęzi) z misy źródłiska, instalacja w korytach cieków drewnianych kłód (drzew liściastych) o średnicy od 10 do 40 cm i długości od 2 do 6 m, spowalniających spływ wód.	Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogenными pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami.
RW200006211179 Wiśła od Bładnicy do zb. Goczałkowice	- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych: rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w aglomeracji SKOCZÓW w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków, przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej w technologii bezwykopowej w Gminie Skoczów etap II. - Działania renaturyzacyjne.	Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych.

Kod JCWP	Działania podstawowe	Działania uzupełniające
	- Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych: Inwentaryzacja obiektów stawowych, Wyodrębnienie z istniejących wydzieleń leśnych terenów w postaci odrębnych pododdziałów, warunkujących ochronę siedliska, Instalacja w korytach cieków drewnianych kłód (drzew liściastych) o średnicy od 10 do 40 cm i długości od 2 do 6 m, spowalniających spływ wód, Usunięcie resztek pozrębowych (gałęzi) z misy źródłiska, Faszynowanie brzegów potoków, Usunięcie orurowań i prowizorycznych urządzeń ujmujących wypływ wód, Stosowanie tradycyjnych metod chowu i hodowli ryb w ziemnych stawach typu karpiego zgodnie z zapisami pozwoleń wodnoprawnych. Utrzymanie powierzchni stawu zarośniętej roślinnością wynurzoną, na niezmiennym poziomie przy +/- 3% tolerancji zasięgu tej powierzchni, Pozostawianie napełnionych stawów we wszystkich gospodarstwach rybackich w okresie 15 kwietnia - 31 sierpnia, Umacnianie istniejących wysp na stawach i zabezpieczenie ich przed rozmywaniem brzegów, Budowa co najmniej 5 pływających platform łęgowych dla rybitwy czarnej i co najmniej 2 platform łęgowych dla rybitwy rzecznej oraz ich coroczna konserwacja na stawach o powierzchni powyżej 10 ha, Utworzenie nowych wysp na stawach o powierzchni powyżej 10 ha, Monitoring funkcjonowania stawów poprzez sprawdzenie dostępności siedlisk rozrodu i migracji. - Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych.	- Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP. - Kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb. - Monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb. - Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP.

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry oraz : II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Gmina Dębowiec położona jest w obrębie dwóch jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), należących do różnych obszarów dorzeczy:

- JCWPd nr 155 – w dorzeczu Odry,
- JCWPd nr 162 – w dorzeczu Wisły.

W odniesieniu do JCWPd nr 155 (dorzecze Odry), monitoring przeprowadzony w 2019 roku wykazał, że zarówno stan chemiczny, jak i stan ilościowy wód jest dobry. Jednocześnie, ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych dla tej jednostki wskazuje na zagrożenie w zakresie stanu chemicznego, co oznacza konieczność dalszego monitorowania i podejmowania działań ochronnych.

W przypadku JCWPd nr 162 (dorzecze Wisły), wyniki monitoringu potwierdzają, że zarówno stan chemiczny, jak i stan ilościowy tych wód pozostaje dobry, a ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych zostało ocenione jako niezagrażone.

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego (PIG-PIB), na obszarze Gminy Dębowiec nie wyznaczono głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP).

Tabela 5 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Dębowiec.

Obszar	Kod JCWPd	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
Dorzecze Odry	GW6000155	dobry	dobry	zagrożona chemicznie (presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem i gospodarką komunalną)
Dorzecze Wisły	GW2000162	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry oraz : II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

W Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry nie przypisano działania podstawowego i przypisano trzy działania uzupełniające do JCWPd znajdującego się w obrębie gminy. Natomiast w Planie dla dorzecza Wisły, nie przypisano żadnych działań dla wyróżnionej JCWPd. Poza zestawem działań obowiązuje katalog działań krajowych.

Tabela 6 Przewidziane działania dla JCWPd.

Kod JCWPd	Działania uzupełniające
GW6000155	- szkolenia z zakresu dobrowolnego stosowania "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej", mającego na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych - rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych - dobrowolne stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej"

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry oraz : II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Plany zarządzania ryzykiem powodziowym

Gmina Dębowiec, położona w obrębie dwóch dorzeczy – Wisły i Odry – podlega postanowieniom dwóch odrębnych Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP). Zgodnie z aktualizacją PZRP dla obszaru dorzecza Wisły, obowiązującą od 23 marca 2023 r. na mocy Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. (Dz.U. 2022, poz. 2739) , na terenie gminy Dębowiec wyznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP) wskazują na występowanie zagrożeń powodziowych o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 10 lat (10%), raz na 100 lat (1%) oraz raz na 500 lat (0,2%). W północnej części gminy istnieje ryzyko całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego (MRP).

W odniesieniu do dorzecza Odry, zgodnie z aktualizacją PZRP dla tego obszaru, obowiązującą od 23 marca 2023 r. na mocy Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. (Dz.U. 2022, poz. 2714), na terenie gminy Dębowiec nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1078), obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują tereny, na których prawdopodobieństwo wystąpienia

powodzi wynosi 1% (średnie) lub 10% (wysokie), a także obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem oraz pas techniczny. W przypadku gminy Dębowiec, takie obszary zostały zidentyfikowane jedynie w ramach PZRP dla dorzecza Wisły.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) stanowi kluczowy dokument planistyczny, którego celem jest minimalizacja negatywnych skutków suszy poprzez efektywne zarządzanie zasobami wodnymi, zwiększenie retencji w obszarach dorzeczy, podnoszenie świadomości społecznej oraz odpowiednie zaplanowanie finansowania działań przeciwdziałających temu zjawisku. PPSS został przyjęty 18 września 2021 r. w drodze rozporządzenia Ministra Infrastruktury i obowiązuje na lata 2021–2027.

Na obszarze gminy Dębowiec występują różne klasy zagrożenia suszą, w zależności od jej rodzaju:

- Susza atmosferyczna: klasa IV – ekstremalne zagrożenie
- Susza rolnicza: klasa I – słabe zagrożenie
- Susza hydrologiczna: klasa III – silne zagrożenie
- Susza hydrogeologiczna: klasa I – słabe zagrożenie w większości obszaru; klasa II – umiarkowane zagrożenie w południowej części gminy, obejmującej miejscowości Gumna i Ogrodzona

Łączna ocena zagrożenia suszą dla gminy Dębowiec została określona jako klasa II – umiarkowane zagrożenie.

W odniesieniu do celów PPSS, zaleca się realizację działań z zakresu gospodarki wodnej, związanych ze zwiększeniem retencji wodnej:

Na terenach zurbanizowanych: tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochrona i odtwarzanie oczek wodnych, małych urządzeń piętrzących (zastawki, małe progi, przetamowania), retencjonowanie wody w istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do budowy nowych zbiorników wodnych.

Na terenach rolnych: tworzenie zadrzewień śródpolnych, pasów buforowych, zachowanie oraz wykorzystanie morfologii terenów rolniczych dla odtworzenia śródpolnych oczek wodnych, mokradeł, bagien, torfowisk, stref przybrzeżnych rzek oraz zbiorników wodnych, utrzymywanie lub odtwarzanie zadarnionych skarp i stoków o znacznym nachyleniu w celu ochrony przed erozją, spowolnienia lub rozproszenia spływu wód powierzchniowych oraz wzmacniania retencji wodnej gleb.

Dodatkowo, zaleca się zrównoważone nawożenie oraz wzbogacanie gleby w próchnicę, co zwiększa odporność roślin na stres suszy rolniczej. Zwiększenie udziału Trwałych Użytków Zielonych (TUZ) w ogólnym areale terenów rolniczych również przyczynia się do poprawy retencji wodnej.

Wdrożenie powyższych działań przyczyni się do zwiększenia odporności gminy Dębowiec na skutki suszy oraz poprawy zarządzania zasobami wodnymi w regionie.

1.4 Charakterystyka Gminy Dębowiec

Gmina Dębowiec położona jest w województwie śląskim, w powiecie cieszyńskim. Jej powierzchnia wynosi 42,48 km², obejmując 7 sołectw. Siedzibą gminy jest miejscowość Dębowiec, stanowiąca centrum administracyjne, kulturalne i społeczne.

Terytorium gminy charakteryzuje się zróżnicowanym ukształtowaniem – od rozległych obszarów rolniczych, przez zabudowę jednorodzinną, po fragmenty terenów leśnych (około 12–13% powierzchni) oraz liczne zbiorniki wodne. Przez gminę przepływa rzeka Knajka, która wraz z jej dopływami kształtuje malownicze doliny, a liczne hodowlane stawy rybne, skupione głównie wzdłuż jej biegu, nadają regionowi wyjątkowe walory przyrodnicze. Dogodne położenie – zaledwie kilkanaście kilometrów od Cieszyna oraz bliskość przejścia granicznego z Republiką Czeską – wpływa korzystnie na dostępność usług oraz integrację gminy z regionem.

Infrastruktura transportowa gminy jest dobrze rozwinięta. Przez jej teren przebiega droga ekspresowa S52, która umożliwia szybki dojazd do większych miast regionu, takich jak np. Bielsko-Biała. Rozbudowana sieć dróg powiatowych i lokalnych ułatwia również komunikację między poszczególnymi sołectwami oraz zwiększa atrakcyjność osiedleńczą tych terenów.

Gospodarka gminy Dębowiec opiera się przede wszystkim na rolnictwie. Mimo że rolnictwo stanowi trzon lokalnej gospodarki, stopniowo rozwija się również sektor usługowy oraz drobna przedsiębiorczość, co znajduje odzwierciedlenie w rosnącej liczbie podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy.

Gmina Dębowiec zachowuje także bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne. W jej granicach znajdują się zabytkowe budynki sakralne, lokalne kaplice oraz inne historyczne obiekty, które świadczą o wielowiekowej historii regionu. Współczesna infrastruktura kulturalno-oświatowa – w postaci szkół, przedszkoli, Gminnej Biblioteki Publicznej czy Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Turystyki – umożliwia mieszkańcom aktywne uczestnictwo w życiu społeczności, a także przyciąga turystów, poszukujących autentycznych, lokalnych doświadczeń.

1.5 Wnioski z diagnozy

1. Stabilna, choć nieznacznie wahająca się liczba ludności (ok. 5,7–5,8 tys. mieszkańców), przy jednoczesnym dodatnim saldzie migracji wskazuje, że Gmina Dębowiec konsekwentnie przyciąga nowych mieszkańców poszukujących spokojnych, atrakcyjnych terenów do osiedlenia. W gminie utrzymuje się również relatywnie wysoki udział dzieci i młodzieży (wiek przedprodukcyjny) – około 21% w 2023 r. – co na tle powiatu i województwa stanowi istotny atut demograficzny, dający korzystne perspektywy dla rozwoju edukacji i usług skierowanych do rodzin. Co istotne, prognozy demograficzne wskazują na utrzymanie obecnego poziomu liczby ludności, a nawet potencjalny jej wzrost w perspektywie najbliższych kilkunastu lat. Taka sytuacja generuje szczególne zapotrzebowanie na rozwój zabudowy mieszkaniowej oraz infrastruktury społecznej, odpowiadającej na potrzeby rosnącej liczby mieszkańców. W strukturze ludnościowej widoczne jest zjawisko starzenia się społeczności – rosnący udział osób 65+ (choć wciąż niższy niż w regionie) wymaga systematycznego rozwoju usług opiekuńczych i zdrowotnych.
2. Rosnąca liczba stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających w gminie Dębowiec (wzrost z 17 do 20 w latach 2018–2023) dowodzi o jej zwiększającym się potencjale społecznym. Z kolei wysoka frekwencja wyborcza (ponad 55% w 2024 r.) wskazuje na rosnące zaangażowanie mieszkańców w życie publiczne.
3. Pomoc społeczna w gminie cechuje się malejącymi nakładami finansowymi przy jednoczesnym spadku liczby rodzin korzystających ze wsparcia w porównaniu z pierwszymi latami analizowanego okresu. Zmienia się także struktura gospodarstw domowych – zauważalny jest relatywny spadek udziału rodzin emerytów i rencistów, rośnie natomiast wahanie w kategorii rodzin z dziećmi. Za główne przyczyny przyznawania świadczeń uznaje się obecnie długotrwałą lub ciężką chorobę oraz niepełnosprawność, przy równoczesnym spadku znaczenia bezrobocia i ubóstwa. Niski wskaźnik beneficjentów pomocy społecznej na tle powiatu i województwa wskazuje, że sytuacja socjalna w gminie jest względnie korzystna, choć nie wyklucza istnienia ukrytych lub specyficznych potrzeb związanych z opieką nad osobami starszymi i chorymi. W przyszłości kluczowe będzie elastyczne dostosowanie oferty wsparcia do zmieniających się uwarunkowań demograficznych, zwłaszcza w obliczu starzenia się społeczeństwa.
4. Spadek liczby porad lekarskich (z ponad 20 tys. do ok. 7 tys. rocznie) wiąże się przede wszystkim z okresem pandemii COVID-19. W gminie funkcjonują dwie przychodnie, jednak dostępność i jakość usług medycznych oceniana jest przez mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym niekorzystnie. Zapewnienie opieki geriatrycznej i rehabilitacyjnej to kluczowe

wyzwanie w perspektywie starzenia się ludności; współpraca z okolicznymi miastami (Cieszyn, Skoczów) pozostaje istotnym elementem uzupełniającym lokalną ofertę zdrowotną.

5. Objęcie wychowaniem przedszkolnym w gminie Dębowiec sięga 80% dzieci w wieku 3–6 lat, co jest wynikiem niższym niż w powiecie i województwie (gdzie często przekracza 90%). Współczynnik skolaryzacji brutto (84% w 2023 r.) w szkołach podstawowych wypada nieco mniej korzystnie na tle regionu, co związane jest z faktem, iż część dzieci i młodzieży zamieszkującej gminę uczęszcza do szkół zlokalizowanych poza jej granicami. Wysokie wyniki egzaminu ósmoklasisty (szczególnie w języku polskim i matematyce) wskazują na solidny poziom kształcenia w miejscowych szkołach, choć warto dalej rozwijać infrastrukturę oraz ofertę zajęć dodatkowych w celu podniesienia poziomu atrakcyjności lokalnej oferty edukacyjnej.
6. Znaczny wzrost liczby organizowanych w gminie imprez kulturalnych po okresie pandemicznym potwierdza duże zaangażowanie GOKSiT i lokalnych stowarzyszeń. Biblioteka publiczna mimo lekkiego spadku liczby czytelników i niższego wskaźnika czytelnictwa niż w powiecie wciąż aktywnie animuje życie kulturalne. Rozwój jej oferty może wzmocnić rolę kultury w integracji lokalnej społeczności.
7. Gmina Dębowiec posiada liczne obiekty zabytkowe (ok. 126 w gminnej ewidencji zabytków, w tym m.in. zespoły dworskie, kapliczki, dawne budynki gospodarcze), co stanowi nie tylko ważny potencjał turystyczny, ale również podstawę do budowania i wzmacniania lokalnej tożsamości wśród mieszkańców.
8. Systematyczny wzrost liczby mieszkań (z 1760 do 1905 w latach 2018–2023) oraz wysoka liczba wydawanych pozwoleń na budowę (powyżej 30 rocznie) świadczą o atrakcyjności gminy Dębowiec dla napływowej ludności. Pełne pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (100% powierzchni) ułatwia inwestorom realizację projektów mieszkaniowych.
9. Mieszkania komunalne stanowią jedynie uzupełnienie rynku lokali mieszkalnych, co wskazuje na dominację budownictwa jednorodzinnego i preferencję do posiadania własnego domu w gminie wiejskiej.
10. W strukturze gospodarczej gminy Dębowiec dominuje sektor mikro i małych przedsiębiorstw, a liczba podmiotów w rejestrze REGON wzrosła z 581 do 689 (2018–2023). Najwięcej firm działa w budownictwie, handlu oraz przetwórstwie przemysłowym. Rolnictwo wciąż pełni istotną rolę, choć utrzymuje się niewielka liczba podmiotów w sekcji A; wyraźnie rośnie pogłowie drobiu, sugerując specjalizację gminy w tym zakresie. Nieduża liczba obiektów noclegowych

(2 placówki, 54 miejsca) utrudnia rozwój masowej turystyki, aczkolwiek walory przyrodnicze sprzyjają rozwijaniu ofert weekendowych i agroturystyki.

11. Niska stopa bezrobocia (ok. 2,1% w 2023 r.) przy jednoczesnym wysokim wskaźniku pracujących (ok. 420 na 1000 ludności) odzwierciedla korzystną sytuację na rynku pracy. Największym wyzwaniem wśród bezrobotnych jest niskie wykształcenie zawodowe oraz długotrwałe pozostawanie bez pracy, co wymaga wsparcia w zakresie przekwalifikowania i doradztwa zawodowego. Widoczny jest ujemny bilans przepływów pracowniczych: więcej osób dojeżdża do pracy poza gminę niż przyjeżdża do niej z zewnątrz, co potwierdza jej funkcję mieszkaniowo-osiedleńczą. Ponad połowa respondentów ankiety oceniła lokalny rynek pracy neutralnie, a 28 % – negatywnie (niskie zarobki, trudności ze znalezieniem pracy). Co więcej, zaledwie 22,6 % pracuje w samej gminie, a większość dojeżdża do Cieszyna lub dalej.
12. Dochody gminy systematycznie rosną (z 26,7 mln do 38,0 mln zł), a w analizowanym okresie przeważnie odnotowywano nadwyżkę budżetową. Dochody własne stanowią znaczącą część wpływów (45–52%), z dużym udziałem podatku od nieruchomości oraz udziałów w PIT. Wydatki inwestycyjne znacząco się wahają (od ok. 2,3 mln zł w 2020 do ponad 10 mln zł w 2023), ale utrzymują się na poziomie umożliwiającym rozwój infrastruktury.
13. Gmina Dębowiec efektywnie gospodaruje odpadami – masa zmieszanych odpadów na 1 mieszkańca (80,3 kg) jest znacznie niższa niż średnia w powiecie i województwie, a selektywna zbiórka sięga 68,5%.
14. Gminę charakteryzuje wysoki wskaźnik osób korzystających z sieci wodociągowej (98%), a jej długość wzrosła w ostatnich latach do ponad 101 km. Zużycie wody na mieszkańca jest jednak wyjątkowo wysokie (ok. 590 m³/rok), co może wynikać ze specyfiki rolniczej i rozproszonej zabudowy. Tylko 45% mieszkańców podłączonych jest do sieci kanalizacyjnej, pomimo jej stopniowego rozwoju (50,8 km). Rozbudowa kanalizacji to główne wyzwanie poprawiające warunki sanitarne i chroniące środowisko.
15. Z punktu widzenia kształtowania ładu przestrzennego w gminie Dębowiec kluczową rolę odgrywa stuprocentowe pokrycie planami miejscowymi, co pozwala skutecznie harmonizować potrzeby rozwojowe z ochroną zasobów przyrodniczych. Dzięki precyzyjnemu wskazaniu obszarów pod zabudowę mieszkaniową, usługową i techniczno-produkcyjną, a zarazem utrzymaniu wysokiego udziału gruntów rolnych (47,2%) oraz terenów zieleni i wód (26,1%), Dębowiec może zachować swój wiejski charakter i walory krajobrazowe przy równoczesnym zachęcaniu do inwestycji.

- 16.** Ankietowani mieszkańcy jako największe problemy w gminie wskazywali stan dróg, brak chodników i ścieżek rowerowych oraz ograniczony transport publiczny. Jednocześnie prawie 70 % mieszkańców wysoko oceniło potencjał rekreacyjny (czystość, tereny zielone, dostęp do sportu).
- 17.** Mimo wiejskiego charakteru, gmina Dębowiec przyciąga nową grupę mieszkańców poszukujących komfortu życia na terenach poza dużymi ośrodkami miejskimi. Tendencje migracyjne oraz rosnący wzrost liczby wydawanych pozwoleń na budowę ujawniają wyraźne zapotrzebowanie na intensyfikację inwestycji mieszkaniowych, w szczególności w formie budownictwa wielorodzinnego w centralnych i najlepiej skomunikowanych rejonach gminy. Kluczowym wyzwaniem w tym zakresie jest zachowanie ładu i zapewnienie, aby rozwój zabudowy współgrał z modernizacją i rozbudową infrastruktury sieciowej – w tym systemów wodno-kanalizacyjnych oraz rozwojem transportu publicznego. Atrakcyjność lokalizacji w Dębowcu, wynikająca z korzystnych powiązań komunikacyjnych, stanowi bowiem impuls do dalszych inwestycji mieszkaniowych. Jednocześnie, aby zapewnić wysoki standard funkcjonowania nowo powstałych osiedli, infrastruktura techniczna wymaga pilnych interwencji i inwestycji.

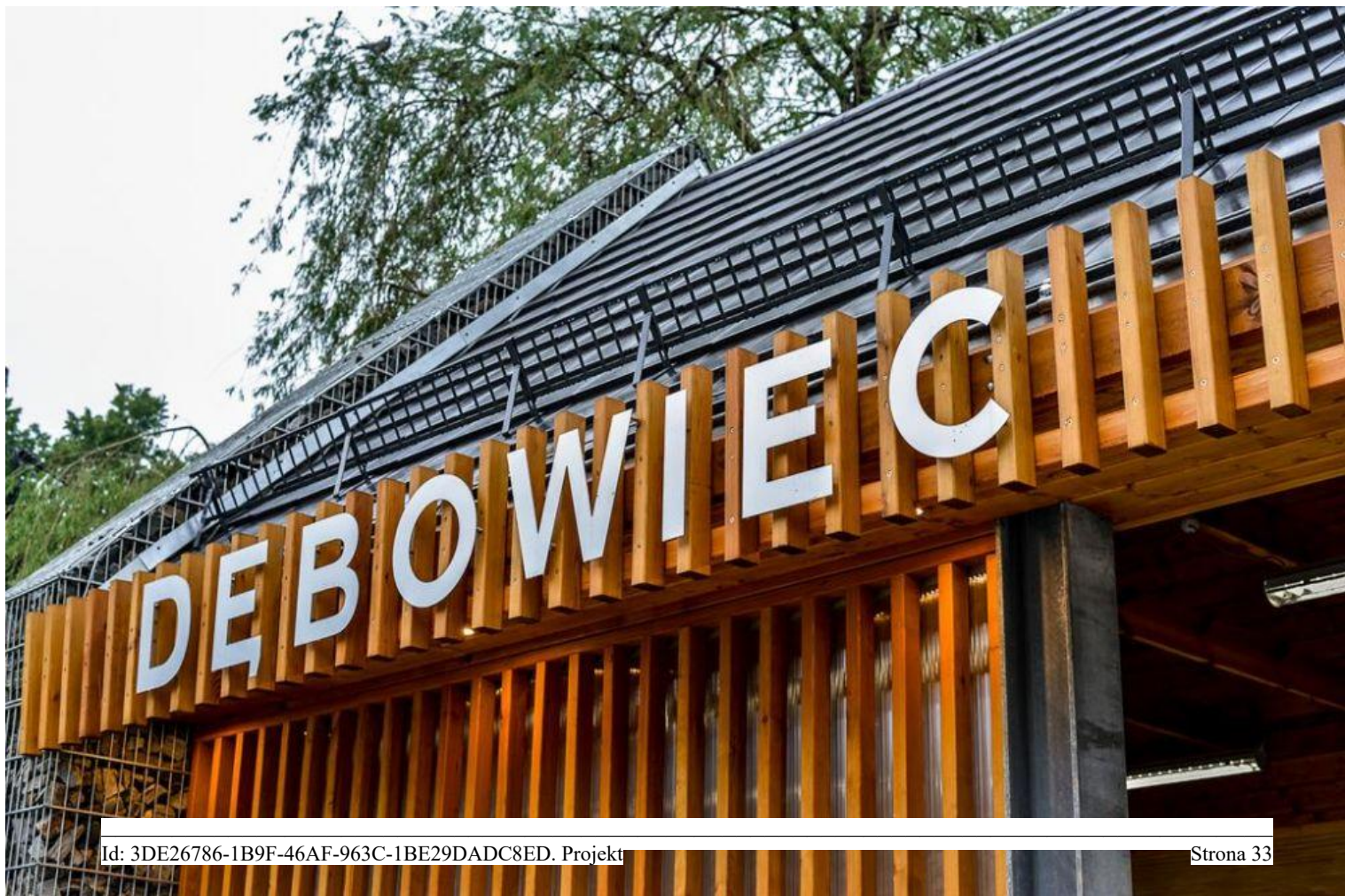
1.6 Analiza SWOT

Analiza dostępnych danych oraz opinii mieszkańców gminy pozwoliła na zidentyfikowanie jej mocnych i słabych stron. Aby uporządkować zebrane informacje, na podstawie wyników diagnozy strategicznej przeprowadzono analizę SWOT, w której wyróżniono:

- Mocne strony – elementy, które pozytywnie wyróżniają gminę spośród innych jednostek osadniczych, stanowiąc jednocześnie potencjał do dalszego rozwoju,
- Słabe strony – czynniki negatywne, które ograniczają rozwój gminy,
- Szanse – korzystne zjawiska zewnętrzne, które, jeśli zostaną odpowiednio wykorzystane, mogą stanowić istotny impuls do rozwoju,
- Zagrożenia – niekorzystne zjawiska, które mogą stanowić poważną przeszkodę w rozwoju gminy.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Dogodne położenie: Bliskość Cieszyna oraz granicy z Czechami, dostępność do drogi ekspresowej S52 ułatwiającej szybkie połączenia z większymi miastami regionu. • Atrakcyjne środowisko przyrodnicze: Malownicze krajobrazy, ochrona przyrody, liczne zbiorniki wodne, tereny zielone i lasy. • Stabilny rozwój demograficzny: Dodatnie saldo migracji, rosnąca liczba mieszkańców przyciąganych spokojnym, wiejskim charakterem gminy. • Aktywność społeczna: Relatywnie wysoki wskaźnik aktywności obywatelskiej i rosnąca liczba organizacji społecznych oraz wysoka frekwencja wyborcza. • Bogate dziedzictwo kulturowe: Obecność zabytków, obiektów historycznych, kaplic, zespołów dworskich i inicjatyw kulturalno-społecznych, wzmacniających lokalną tożsamość. • Rosnąca przedsiębiorczość: Zwiększająca się liczba mikroprzedsiębiorstw, rozwój sektora budowlanego, usługowego i handlowego. • Relatywnie niski poziom bezrobocia: Stabilny rynek pracy, z dostępem do zatrudnienia w sąsiednich miastach. • Infrastruktura edukacyjna: Szkoły podstawowe z dobrymi wynikami egzaminacyjnymi oraz wzrastająca dostępność przedszkoli. • Skuteczny system gospodarki komunalnej, wysokie zaangażowanie mieszkańców w recykling.	• Starzejące się społeczeństwo: Rosnący odsetek osób starszych (65+). • Ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej: Zmniejszenie liczby placówek medycznych, ograniczony lokalny dostęp do usług zdrowotnych. • Niewystarczająca infrastruktura kanalizacyjna: Tylko około 45% mieszkańców korzysta z systemu kanalizacji. • Ograniczony transport publiczny. • Mała liczba miejsc noclegowych: Ograniczona oferta turystyczno-rekreacyjna mimo dużego potencjału turystycznego i przyrodniczego gminy. • Umiarkowana aktywność kulturalna mieszkańców: Imprezy kulturalne są bardziej atrakcyjne dla turystów niż mieszkańców; potrzebna jest intensyfikacja lokalnych działań integracyjnych i edukacyjnych. • Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rowerowa.

SZANSE	ZAGROŻENIA
• Rozwój sektora usługowego i turystyki: Możliwość wykorzystania walorów krajobrazowych i przyrodniczych dla rozwinięcia oferty turystycznej i agroturystycznej. • Inwestycje infrastrukturalne: Potencjał do dalszego rozwoju infrastruktury mieszkaniowej i kanalizacyjnej, w tym budownictwa wielorodzinnego. • Rozwój współpracy transgranicznej: Możliwość pozyskiwania środków i współpracy projektowej z Czechami w ramach inicjatyw transgranicznych. • Wzmocnienie lokalnego rynku pracy: Dzięki poprawie transportu publicznego może wzrosnąć mobilność zawodowa mieszkańców, co pozytywnie wpłynie na lokalną gospodarkę. • Intensyfikacja działań kulturalnych i edukacyjnych: Możliwość rozwoju lokalnych inicjatyw kulturalnych, edukacyjnych oraz poprawa oferty przedszkolnej i szkolnej. • Zwiększenie zaangażowania społecznego: Dalsza aktywizacja mieszkańców poprzez rozwój inicjatyw społecznych i obywatelskich.	• Dalsze starzenie się społeczeństwa: Wzrost kosztów związanych z usługami socjalnymi i opieką zdrowotną. • Ryzyko powodziowe: Obecność terenów zalewowych rzeki Knajki oraz licznych zbiorników wodnych, co wymaga stałego zarządzania ryzykiem powodziowym. • Migracja młodych mieszkańców: Odpływ młodych ludzi do większych ośrodków miejskich może ograniczyć potencjał rozwojowy gminy. • Konieczność inwestycji w infrastrukturę. • Niska liczba przedsiębiorstw o większej skali: Dominacja mikrofirm może ograniczać większe inwestycje oraz utrudniać budowanie zrównoważonego rynku pracy.

2. Część strategiczna

2.1 Założenia rozwojowe

Interwencja strategiczna dla Gminy Dębowiec na lata 2026-2035 opiera się na aktualnych uwarunkowaniach i prognozowanych trendach społeczno-gospodarczych oraz klimatyczno-środowiskowych, w tym przede wszystkim:

- Względnie stałej liczbie mieszkańców gminy na przestrzeni ostatnich 10 lat oraz prognozowanym wzroście populacji w perspektywie 2030 roku, co związane jest z korzystnymi wskaźnikami demograficznymi: stosunkowo niskim na tle regionu wskaźnikiem obciążenia demograficznego (16,1% w 2023 r.) oraz dodatnim saldem migracji (3,5 na 1000 ludności w 2023 r.). Gminę dotykają jednak również ogólnopolskie tendencje, takie jak starzenie się społeczeństwa czy postępująca suburbanizacja, które warunkują dalszy rozwój gminy nie tylko pod kątem społeczno-gospodarczym, ale również przestrzenno-funkcjonalnym – zmieniająca się struktura demograficzna oraz napływ nowych mieszkańców implikują konieczność dostosowywania oferty i infrastruktury do wzrastających potrzeb.
- Ograniczonym potencjale gospodarczym gminy, co wynika z jej wiejskiego charakteru oraz niedostatecznie rozwiniętej oferty inwestycyjnej – trzon lokalnej gospodarki stanowi rolnictwo, a w ostatnich latach rozwija się również sektor usługowy oraz drobna przedsiębiorczość. Gmina dysponuje terenami inwestycyjnymi, których uzbrojenie i zagospodarowanie jest jednak wyzwaniem ze względu na rozdrobnioną strukturę własności gruntów oraz uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne.
- Ponadprzeciętnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych, które są kluczowym potencjałem gminy zarówno pod kątem osiedleńczym, jak i gospodarczym. Malownicze położenie, dostępność cennych przyrodniczo terenów oraz rolniczy charakter gminy i obecność stawów hodowlanych w jej krajobrazie tworzą dogodne warunki spokojnego życia w zgodzie z naturą, a także wypoczynku i spędzania czasu wolnego na świeżym powietrzu, w ciekawych okolicznościach i wysokiej jakości środowisku. Z tego względu Gmina Dębowiec ma również potencjał do rozwijania swoich funkcji turystycznych, co pozwoliłoby na dywersyfikację lokalnej gospodarki i wzmacnianie pozycji gminy w regionie.

W ostatnich latach w Gminie Dębowiec widoczne są pozytywne zmiany, zwłaszcza pod kątem standardu życia – sukcesywnie rozwijana jest infrastruktura sieciowa i drogowa oraz podnoszona jest jakość usług publicznych, co przekłada się na wzmacnianie atrakcyjności osiedleńczej gminy. Polityka rozwojowa Gminy od lat ukierunkowana jest bowiem na zapewnienie wysokiej jakości życia jej mieszkańcom – zarówno obecnym, jak i przyszłym pokoleniom. Zakłada się, że w latach 2026-2035 polityka ta będzie kontynuowana i intensyfikowana w zakresie społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym oraz klimatyczno-środowiskowym.

2.2 Wizja i misja rozwoju Gminy Dębowiec w perspektywie 2035 roku

W celu określenia głównego kierunku, w jakim będzie zmierzała polityka rozwojowa Gminy Dębowiec, sformułowano misję stanowiącą nadrzędny cel przyświecający działaniom samorządu, lokalnej społeczności i innym interesariuszom. Jest to swego rodzaju deklaracja, określająca główne intencje i wartości, którymi kieruje się gmina w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego.

MISJA Gminy Dębowiec

Gwarantowanie wysokiej jakości życia w Gminie Dębowiec i wzmacnianie jej wizerunku jako spokojnego, bezpiecznego miejsca do życia w atmosferze sprzyjającej integracji i aktywizacji społecznej oraz jej zrównoważony rozwój w warunkach zmian demograficznych i środowiskowych.

Podstawą do określenia głównych założeń strategicznych i wypracowania interwencji były wyniki prac diagnostycznych oraz analiz ilościowych i jakościowych przeprowadzonych wśród jej mieszkańców. Biorąc pod uwagę opinie osób biorących udział w badaniach, mieszkańcy Gminy Dębowiec cenią sobie tutaj przede wszystkim spokój, bezpieczeństwo i wygodę wynikającą ze specyfiki małego ośrodka – aspekty te stanowią zatem punkt wyjścia do wzmacniania konkurencyjności gminy jako atrakcyjnej alternatywy dla wielkomiejskiego tempa życia.

W rezultacie prac diagnostycznych, poza misją rozwoju Gminy Dębowiec sformułowano również wyobrażenie, jakie władza, społeczność lokalna oraz inni interesariusze mają co do jej przyszłości. Wizja ta stanowi zobrazowanie docelowego stanu rozwoju gminy w wyniku realizacji zaplanowanych w Strategii działań.

WIZJA Gminy Dębowiec

Gmina Dębowiec w 2035 roku to miejsce o wysokiej jakości życia, łączące spokojny, bezpieczny charakter wsi z nowoczesną infrastrukturą i bogatą ofertą usług publicznych. Dzięki malowniczości położeniu i dostępności stawów hodowlanych, terenów zielonych oraz cennych obszarów przyrodniczych, Gmina umacnia swoją pozycję jako atrakcyjne miejsce do życia, pracy i wypoczynku.

Wiejski charakter Gminy Dębowiec i jej gospodarka oparta na rolnictwie, drobnej przedsiębiorczości i rozwijających się funkcjach turystycznych, jest świadomie wzmacniany w duchu zrównoważonego rozwoju i dbałości o środowisko. Dzięki aktywnej współpracy samorządu z mieszkańcami, przedsiębiorcami i przedstawicielami organizacji pozarządowych, Gmina Dębowiec staje się wzorem integracji społecznej, wzrostu gospodarczego oraz adaptacji do zmian klimatycznych, zachowując swój unikalny krajobraz, bezpieczeństwo i przyjazny klimat społeczny, które czynią ją wyjątkową na tle regionu.

Założenia, na których opiera się wizja rozwoju Gminy Dębowiec, skupiają się na zachowaniu lokalnej specyfiki przyrodniczo-kulturowej gminy i budowaniu wokół niej dynamicznie wzrastającej jakości życia i atrakcyjności osiedleńczej, gospodarczej oraz turystycznej.

2.3 Cele strategiczne rozwoju gminy i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia

W odniesieniu do zidentyfikowanych na drodze prac diagnostycznych uwarunkowań, potrzeb i potencjałów rozwojowych Gminy Dębowiec, wypracowano interwencję strategiczną obejmującą cztery kluczowe wymiary jej funkcjonowania: społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny oraz klimatyczno-środowiskowy. W ramach każdego z nich określono cele strategiczne wraz z kierunkami działań podejmowanych dla ich osiągnięcia.

Wymiar społeczny	Cel strategiczny 1. Wspieranie kapitału ludzkiego i społecznego Gminy Dębowiec
Kierunek działań	1.1. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług publicznych
Kierunek działań	1.2. Realizacja efektywnej polityki społecznej
Kierunek działań	1.3. Wspieranie integracji i aktywności społecznej
Wymiar gospodarczy	Cel strategiczny 2. Wzmacnianie lokalnej gospodarki
Kierunek działań	2.1. Tworzenie dogodnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości
Kierunek działań	2.2. Dywersyfikacja rynku pracy poprzez rozwój funkcji turystycznych gminy i jej promocję w regionie
Wymiar przestrzenno-funkcjonalny	Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenno-funkcjonalny Gminy Dębowiec
Kierunek działań	3.1. Rozwój funkcji mieszkaniowych gminy oraz zachowanie ładu przestrzennego
Kierunek działań	3.2. Rozwój i poprawa standardu infrastruktury transportowej
Kierunek działań	3.3. Rozwój i poprawa standardu infrastruktury społecznej
Kierunek działań	3.4. Rozwój i poprawa standardu infrastruktury technicznej
Wymiar klimatyczno-środowiskowy	Cel strategiczny 4. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu
Kierunek działań	4.1. Zachowanie wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych Gminy Dębowiec i jej adaptacja do zmian klimatu

Wymiar społeczny**Cel strategiczny 1.****Wspieranie kapitału ludzkiego i społecznego Gminy Dębowiec**

Lokalna społeczność stanowi kluczowy zasób budujący wartość Gminy Dębowiec. W wymiarze społecznym interwencja strategiczna skupia się zatem na zapewnieniu obecnym i przyszłym mieszkańcom wysokiej jakości życia poprzez rozszerzanie oferty usług publicznych oraz podnoszeniu ich jakości tak, aby spełniały wzrastające oczekiwania i odpowiadały na zmieniające się potrzeby wszystkich grup społecznych – od dzieci i młodzieży po seniorów oraz inne osoby ze szczególnymi potrzebami. Działania samorządu skoncentrują się zatem na rozwijaniu katalogu usług edukacyjnych, kulturalnych czy pomocy społecznej, a także infrastruktury zwiększającej możliwości spędzania czasu wolnego według indywidualnych preferencji.

Wraz z rozwijaniem katalogu usług, istotnym kierunkiem działań na najbliższe lata jest tworzenie dogodnych warunków do integracji lokalnej społeczności, co stanowi wyzwanie ze względu na stale zmieniającą się strukturę demograficzną w wyniku migracji. Napływ nowych mieszkańców gminy, zwłaszcza z miast, implikuje bowiem ryzyko konfliktów i zjawiska wykluczenia społecznego oraz związany jest z koniecznością rozbudowywania oferty i infrastruktury gminnej zgodnie ze wzrastającymi oczekiwaniami. Z tego względu w ramach celu strategicznego związanego ze wspieraniem kapitału ludzkiego i społecznego Gminy Dębowiec, zaplanowano również działania ukierunkowane na wzmacnianie świadomości społecznej w zakresie funkcjonowania gminy, problemów społecznych czy odpowiedzialności za dobro publiczne. Pozwoli to na stymulowanie harmonijnego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy przy jednoczesnym zachowaniu jej wiejskiego charakteru. Spokój, cisza i bezpieczeństwo charakterystyczne dla Gminy Dębowiec stanowią bowiem jeden z jej kluczowych potencjałów i zasobów sprzyjających komfortowemu życiu.

Cel strategiczny 1.**Wspieranie kapitału ludzkiego i społecznego Gminy Dębowiec****Kierunek działań****1.1. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług publicznych**

- Rozwijanie oferty edukacyjno-wychowawczej oraz podnoszenie jej jakości i atrakcyjności, w tym m.in. poprzez:
 - rozbudowę/modernizację infrastruktury oświaty oraz dostosowywanie jej do obecnego i prognozowanego zapotrzebowania (rozwiązanie braków lokalowych, np. szatni, toalet, świetlic i miejsc wyciszenia)
 - remonty i odświeżenie obiektów i infrastruktury oświaty (malowanie, wymiana zużytych sprzętów, mebli itp.)
 - inwestycje w infrastrukturę zwiększającą komfort pracy i bezpieczeństwo uczniów
 - wspieranie rzeczywistego włączenia uczniów ze szczególnymi potrzebami
 - doposażanie szkół i przedszkoli w nowoczesne multimedialne pomoce naukowe
 - uzupełnianie oferty edukacyjnej o wsparcie psychologa, pielęgniarki, logopedy itp.

- Wzmacnianie współpracy samorządu z podmiotami społecznymi i/lub gospodarczymi w zakresie poszerzenia oferty usług społecznych, opieki długoterminowej, rehabilitacji itp.
- Podnoszenie potencjału technicznego i organizacyjnego instytucji kultury – budowa lub modernizacja obiektów oraz ich doposażanie w nowoczesne sprzęty
- Poprawa dostępności usług publicznych poprzez cyfryzację urzędu i jego jednostek oraz wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym poprzez wprowadzanie narzędzi umożliwiających mieszkańcom załatwianie spraw on-line
- Rozwój oferty usług opiekuńczo-wychowawczych zgodnie z identyfikowanym zapotrzebowaniem, w tym rozpoznanie potrzeb w zakresie oferty żłobkowej
- Poprawa dostępu do ochrony i promocji zdrowia, w tym:
 - realizacja działań ukierunkowanych na podniesienie jakości i rozwój oferty ośrodka zdrowia
 - realizacja programów z zakresu profilaktyki zdrowotnej, zwłaszcza w szkołach i przedszkolach, dotyczących m.in. profilaktyki uzależnień od urządzeń elektronicznych
 - promocja zdrowego trybu życia i aktywności fizycznej
 - wspieranie dostępności specjalistycznej opieki medycznej, w tym wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży
- Dążenie do poprawy dostępności automatycznych punktów usługowych, taki jak m.in. bankomaty, samoobsługowe punkty odbioru przesyłek

Kierunek działań**1.2. Realizacja efektywnej polityki społecznej**

- Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży – wyrównawczych, rozwijających zainteresowania, stymulujących rozwój umiejętności
- Wspieranie osób wymagających pomocy w zakresie codziennego funkcjonowania lub przystosowania do samodzielnego życia poprzez tworzenie mieszkań chronionych i wspomaganych
- Udzielanie pomocy rodzinom oraz osobom samotnym w celu poprawy ich sytuacji życiowej oraz rozwiązywania problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych, w tym m.in.:
 - wzmocnienie zaangażowania rodziców w zakresie diagnozowania dysfunkcji uczniów/dzieci przedszkolnych, wczesnego wspomagania rozwoju
 - rozwój oferty indywidualnych zajęć wsparcia psychologiczno-pedagogicznego w szkołach
- Zwiększanie kompetencji informatycznych wśród mieszkańców gminy, w tym osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym
- Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego, w tym poprzez:
 - Remonty i modernizacje placów zabaw wraz z wymianą zdegradowanych urządzeń i zapewnieniem bezpieczeństwa dzieci oraz budowę nowych, bezpiecznych placów zabaw
 - Rozbudowę systemu monitoringu gminnego
 - Wsparcie systemu zarządzania kryzysowego poprzez doposażenie jednostek w niezbędny sprzęt

Kierunek działań**1.3. Wspieranie integracji i aktywności społecznej**

- Promocja wolontariatu i zaangażowania w organizację wydarzeń gminnych
- Wspieranie zaangażowania mieszkańców w sprawy gminy, w tym wspieranie oddolnych inicjatyw rozwojowych

- Podejmowanie działań i wspieranie inicjatyw służących budowaniu tożsamości lokalnej i przywiązania mieszkańców do gminy
- Wzmacnianie świadomości społecznej dot. funkcjonowania gminy, problemów społecznych, odpowiedzialności za dobro publiczne
- Remont, modernizacja i zagospodarowanie obiektów i przestrzeni na potrzeby dzieci i młodzieży, dorosłych oraz seniorów – tworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców
- Wzmacnianie dialogu samorządu z mieszkańcami i usprawnianie przepływu informacji – rozwijanie systemu informowania mieszkańców o wydarzeniach mających miejsce w gminie oraz dostępnych programach wsparcia
- Organizacja wydarzeń integrujących lokalną społeczność – w tym m.in. imprez plenerowych, koncertów, pikników rodzinnych, turniejów międzyszkolnych
- Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i wykluczeniu społecznemu
- Wzmacnianie współpracy samorządu ze stowarzyszeniami, fundacjami i organizacjami pozarządowymi oraz podnoszenie ich potencjału technicznego i organizacyjnego
- Wspieranie uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalno-rozrywkowym gminy, w tym we współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwoju oferty spędzania czasu wolnego i angażowania mieszkańców w sprawy gminy
- Optymalne wykorzystanie infrastruktury gminnej do integracji międzypokoleniowej i potrzeb mieszkańców, w tym poprzez modernizację i rewitalizację istniejących obiektów i przestrzeni
- Wspieranie tworzenia formalnych i nieformalnych organizacji społecznych, w tym organizacji pozarządowych, Kół Gospodyń Wiejskich, zespołów i orkiestr regionalnych itp.

Wymiar gospodarczy

Cel strategiczny 2. Wzmacnianie lokalnej gospodarki

Zakłada się, że w latach 2026-2035 interwencja w wymiarze gospodarczym ukierunkowana będzie na wzmacnianie lokalnej gospodarki, zwłaszcza w oparciu o kluczowe zasoby Gminy Dębowiec – walory przyrodnicze i dogodne warunki do produkcji rolnej. Z uwagi na wiejski charakter gminy, jej gospodarka opiera się obecnie w dużej mierze na rolnictwie i hodowli – potencjałem w tym zakresie jest również rozwijanie działalności przetwórczej i spożywczej, co może stanowić kierunek dywersyfikacji struktury gospodarczej. Jednym z kierunków działań na najbliższe lata będzie zatem tworzenie warunków do zakładania i rozwijania nieuciążliwej działalności gospodarczej w gminie, w tym poprzez udostępnianie terenów inwestycyjnych czy sieciowanie i promocję lokalnych przedsiębiorców. Wsparcie kierowane będzie również do mieszkańców prowadzących lub planujących założenie działalności, przede wszystkim w branży usługowej, na czym skorzystają zarówno mieszkańcy gminy, jak i odwiedzający ją turyści. Ważnym kierunkiem działań jest również wspieranie uczestników rynku pracy – zarówno pracowników, jak i pracodawców, przedsiębiorców – w celu optymalnego wykorzystania potencjału

ludzkiego i społecznego. Pozwoli to na zwiększenie możliwości rozwoju zawodowego mieszkańców i ograniczenie zjawiska migracji, przede wszystkim odpływu młodych ludzi.

Wzmacnianie funkcji turystycznych Gminy Dębowiec stanowi jeden z potencjalnych kierunków jej dalszego rozwoju gospodarczego. Jednocześnie, ze względu na skromną ofertę i infrastrukturę, potencjał ten ogranicza się obecnie wyłącznie do rozwoju turystyki jednodniowej lub weekendowej. Atrakcyjne, malownicze położenie gminy oraz jej wiejski krajobraz pełen zieleni i wody tworzą doskonałe warunki do aktywnego spędzania czasu wolnego czy wypoczynku na łonie natury – z tego względu na najbliższe lata zaplanowano inwestycje w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną, która będzie stanowiła zarówno element oferty turystycznej, jak i zaplecze dla mieszkańców gminy.

Cel strategiczny 2.	Wzmacnianie lokalnej gospodarki
Kierunek działań	2.1. Tworzenie dogodnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości
	• Rozwój terenów inwestycyjnych w strefie przemysłowej w m. Ogrodzona, w tym poprzez uporządkowanie struktury własności gruntów, wyposażenie w podstawową infrastrukturę sieciową i drogową • Przygotowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej w postaci ulg i zachęt dla przedsiębiorców oraz zapewnienie wsparcia przedsiębiorcom na kluczowych etapach procesu inwestycyjnego i w kwestiach proceduralnych • Promocja oferty inwestycyjnej – np. terenów inwestycyjnych w Ogrodzonej, Gumnach, prezentowanie walorów gminy • Wsparcie przedsiębiorczości, ze szczególnym uwzględnieniem działalności nieuciążliwej oraz lokalnych przedsiębiorców, wytwórców i rzemieślników • Działania ukierunkowane na rozwój nowoczesnego rolnictwa ekologicznego i sektora przetwórstwa rolno-spożywczego oraz wspieranie sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych i promocja lokalnych producentów rolnych • Wsparcie mieszkańców w zakresie zakładania i rozwijania działalności gospodarczej, promocja postawy przedsiębiorczej oraz samozatrudnienia • Wsparcie przedsiębiorców w pozyskiwaniu i szkoleniu pracowników, w pozyskiwaniu dotacji z UE (m.in. na innowacje) • Organizacja i wspieranie organizacji szkoleń, kursów i warsztatów rozwijających kompetencje uczestników rynku pracy • Kreowanie pozytywnych relacji oraz dialogu między organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami i samorządem – budowanie partnerstw lokalnych
Kierunek działań	2.2. Dywersyfikacja rynku pracy poprzez rozwój funkcji turystycznych gminy i jej promocję w regionie
	• Tworzenie marki turystycznej Gminy Dębowiec, w tym: ○ budowa katalogu produktów lokalnych, w tym z uwzględnieniem m.in. walorów solanek uzdrowiskowych ○ promocja walorów historyczno-kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych gminy

- współpraca sąsiednimi gminami, powiatem cieszyńskim oraz województwem w zakresie rozwoju oferty turystycznej w regionie
- Działania ukierunkowane na nawiązanie współpracy z inwestorami w zakresie rozwoju infrastruktury i oferty turystycznej oraz współpracy z właścicielami gruntów o potencjale do rozwoju turystyki ukierunkowana na zagospodarowanie tych terenów (trasy rowerowe, ścieżki przyrodniczo-edukacyjne między stawami itp.)
- Wspieranie powstawania i rozwijania działalności gastronomicznej i noclegowej w gminie, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw agroturystycznych
- Rozwój infrastruktury turystycznej w gminie, w tym sieci pieszych i rowerowych szlaków oraz tras turystycznych prezentujących walory gminy

Wymiar przestrzenno-funkcjonalny

Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenno-funkcjonalny Gminy Dębowiec

Jednym z kluczowych uwarunkowań rozwojowych gminy Dębowiec jest jej położenie i związany z nim potencjał w zakresie wzmocnienia funkcji osiedleńczych, turystycznych i gospodarczych. Dogodny dostęp do rynku pracy i szerokiej oferty miejskiej pobliskich większych ośrodków, przy jednoczesnym spokoju i klimacie charakterystycznym dla gmin wiejskich stanowią o dobrych warunkach do życia, atrakcyjnych dla lokalnej społeczności. W tym zakresie diagnozuje się jednak jeszcze pewne problemy i bariery obniżające dalszy potencjał rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego gminy, w tym przede wszystkim zjawisko wykluczenia komunikacyjnego wynikające z deficytów systemu transportu publicznego. Na najbliższe lata zaplanowano zatem interwencję skupioną na poprawie dostępności komunikacyjnej Gminy Dębowiec oraz wzmocnieniu powiązań przestrzenno-funkcjonalnych między jej poszczególnymi miejscowościami.

Tendencje migracyjne oraz rosnący wzrost liczby wydawanych pozwoleń na budowę ujawniają wyraźne zapotrzebowanie na intensyfikację inwestycji mieszkaniowych, w tym również w formie budownictwa wielorodzinnego w centralnych i najlepiej skomunikowanych rejonach gminy. Ze względu na wzrastające zainteresowanie gminą jako atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, jednym z kluczowych elementów polityki przestrzennej w ostatnich latach (i na przyszłość) jest rozwój mieszkalnictwa przy jednoczesnym zachowaniu walorów przyrodniczych i tradycyjnego wiejskiego charakteru osadniczego gminy oraz ograniczenia negatywnej presji urbanizacyjnej na środowisko. W tym celu zaplanowano zatem szereg działań związanych z rozbudową i modernizacją infrastruktury technicznej w odniesieniu do rozwoju funkcji mieszkaniowych gminy, co realizowane będzie zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Co więcej, w celu poprawy sytuacji gminy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i

środowiskowej kluczowe jest racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz zapobieganie negatywnym skutkom suburbanizacji, w tym poprzez opracowanie i przyjęcie planu ogólnego gminy.

W celu zachowania kluczowych walorów gminy Dębowiec oraz ich optymalnego wykorzystania, interwencja strategiczna zakłada realizację działań skupionych na racjonalnym gospodarowaniu przestrzenią i dążeniu do integracji przestrzenno-funkcjonalnej obszaru gminy zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Cel strategiczny 3.	Zrównoważony rozwój przestrzenno-funkcjonalny Gminy Dębowiec
Kierunek działań	3.1. Rozwój funkcji mieszkaniowych gminy oraz zachowanie ładu przestrzennego
	• Opracowanie i przyjęcie planu ogólnego gminy, w tym zabezpieczenie nowych terenów pod budownictwo mieszkalne zgodnie z prognozowanym zwiększonym zapotrzebowaniem • Uzbieranie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową i tworzenie atrakcyjnej oferty mieszkaniowej • Rozwój polityki mieszkaniowej, w tym m.in. poprzez wprowadzanie ułatwień w zakresie obsługi procesu inwestycji mieszkaniowych, w tym procedur administracyjnych przyjaznych dla mieszkańców, rozwój mieszkalnictwa społecznego i komunalnego • Utrzymanie ładu przestrzennego poprzez ograniczanie konfliktów przestrzennych i przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozlewaniu się zabudowy • Podnoszenie jakości istniejących terenów zielonych i parkowych, pielęgnowanie zieleni, odtwarzanie i uzupełnianie nasadzeń zieleni niskiej i wysokiej oraz tworzenie enklaw zieleni sprzyjających rekreacji i wypoczynkowi mieszkańców
Kierunek działań	3.2. Rozwój i poprawa standardu infrastruktury transportowej
	• Rozwój systemu transportu publicznego, w tym współpraca z prywatnymi przewoźnikami w zakresie dostosowywania częstotliwości kursowania autobusów do potrzeb mieszkańców • Poprawa jakości infrastruktury drogowej, w tym: ○ Remonty i modernizacja dróg gminnych ○ Lobbing i współpraca z Powiatowym Zarządem Dróg Publicznych w Cieszynie w zakresie modernizacji i rozbudowy dróg powiatowych • Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w tym: ○ Rozbudowa sieci chodników oraz ciągów pieszych i rowerowych, zwłaszcza wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu ○ Rozbudowa sieci oświetlenia drogowego ○ Wdrażanie rozwiązań organizacyjnych np. sprzyjających ograniczeniu prędkości (fotoradary, progi zwalniające) ○ Optymalna lokalizacja nowych przejść dla pieszych w newralgicznych miejscach oraz dostosowywanie istniejących przejść do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami • Budowa ścieżek i dróg dla rowerów w gminie jako uzupełnienie istniejącej gminnej infrastruktury transportowej

Kierunek działań	3.3. Rozwój i poprawa standardu infrastruktury społecznej
• Modernizacja i dostosowywanie zdegradowanych terenów i obiektów do pełnienia nowych funkcji społecznych, kulturalnych, sportowych, turystycznych itp. • Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej, w tym poprzez zagospodarowywanie przestrzeni publicznych i wyposażanie ich w urządzenia sportowo-rekreacyjne • Podnoszenie standardu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej i społecznej, w tym: ○ Modernizacja obiektów i infrastruktury kultury ○ Wymiana zdegradowanych urządzeń rekreacyjno-sportowych i uzupełnianie przestrzeni publicznych o nowe urządzenia ○ Modernizacja i rozbudowa rekreacyjno-sportowej infrastruktury przyszkolnej • Poprawa standardu i dostępności przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej, w tym poprzez eliminację barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób ze szczególnymi potrzebami • Uzupełnianie przestrzeni publicznej o elementy małej architektury, w tym ławki, wiaty i inne miejsca odpoczynku skierowane m.in. do seniorów i innych osób ze szczególnymi potrzebami	
Kierunek działań	3.4. Rozwój i poprawa standardu infrastruktury technicznej
• Rozwijanie wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych • Wspieranie rozbudowy systemu przydomowych oczyszczalni • Rozwijanie i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę • Poprawa stanu systemów wodno-melioracyjnych	

Wymiar klimatyczno-środowiskowy	Cel strategiczny 4. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu
--	--

Uwarunkowania klimatyczno-środowiskowe i prognozowane w tym zakresie tendencje mają ogromny wpływ na rozwój i funkcjonowanie współczesnych ośrodków osadniczych. Ze względu na rolniczy charakter Gminy Dębowiec, zmiany klimatu i związane z nimi ekstremalne zjawiska pogodowe mają szczególne znaczenie dla jej dalszego rozwoju gospodarczego oraz przestrzennego – nasilająca się susza, zwiększające się ryzyko podtopień i powodzi (wynikające z przepływu rzeki Knajki i licznych zbiorników wodnych) czy coraz częstsze i silniejsze okresowe wiatry wpływają na jakość i wielkość plonów, a co za tym idzie – zyski gospodarstw rolnych. Istotnym elementem działań gminy w sferze klimatyczno-środowiskowej będzie zatem adaptacja gminy do postępujących zmian klimatu, co jest szczególnie istotne również w odniesieniu do identyfikowanych w regionie problemów związanych z niedostateczną jakością powietrza.

W ostatnich latach w gminie Dębowiec wdrażano szereg rozwiązań ukierunkowanych na poprawę jakości powietrza oraz zapewnienie efektywności energetycznej, w tym m.in. termomodernizację obiektów użyteczności publicznej. W tym zakresie niezbędne jest jednak wciąż wspieranie mieszkańców w realizacji podobnych przedsięwzięć w odniesieniu do indywidualnych gospodarstw domowych czy działalności gospodarczej. Ponadto, w ramach interwencji strategicznej na najbliższe lata zaplanowano działania związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców oraz organizacją inicjatyw prośrodowiskowych.

Cel strategiczny 4.	Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu
Kierunek działań	4.1. Zachowanie wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych Gminy Dębowiec i jej adaptacja do zmian klimatu
	• Realizacja działań na rzecz ograniczania deficytu wody oraz wspieranie retencji wodnej (małej, glebowej, krajobrazowej), w tym rozwój szarej i błękitno-zielonej infrastruktury oraz promowanie retencjonowania wody wśród mieszkańców • Rozszerzenie i upowszechnienie systemu wsparcia dla mieszkańców chcących wymienić źródło ciepła na ekologiczne (m.in. systemy dopłat do wymiany źródła ciepła) • Likwidacja istniejących oraz zapobieganie powstawaniu nowych dzikich wysypisk śmieci • Prowadzenie działań informacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców, m.in. poprzez promocję oszczędzania wody, informowanie o szkodliwości wykorzystania do ogrzewania wyrobów do tego niewłaściwych oraz angażowanie mieszkańców w akcje proekologiczne, np. akcję wspólnego sprzątania gminy • Promocja przestrzegania zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, m.in. stosowania nieszkodliwych nawozów i środków ochrony roślin oraz ich odpowiedniego składowania w pobliżu cieków wodnych • Rozwijanie wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych, w tym wyposażanie w infrastrukturę sieciową terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę • Realizacja działań ukierunkowanych na poprawę warunków bezpieczeństwa, w tym zapobieganie m.in. zagrożeniom powodziowym i pożarowym • Prowadzenie działań ukierunkowanych na przywracanie właściwego środowiska naturalnego na terenach zdegradowanych • Wspieranie działalności OSP, w tym poprzez wsparcie organizacyjne, techniczne i finansowe – doposażanie jednostek, wymiana wyeksploatowanego sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczo-gaśniczych • Upowszechnianie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza w budynkach użyteczności publicznej • Sukcesywna modernizacja i termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz wspieranie termomodernizacji budynków prywatnych

2.4 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Dębowiec

W odniesieniu do wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych Gminy Dębowiec oraz przewidywanych zmian demograficznych, przestrzennych i klimatyczno-środowiskowych opracowano model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Analiza kluczowych uwarunkowań objęła m.in.: strukturę sieci osadniczej gminy, jej układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej i społecznej, zasoby środowiska przyrodniczego i walory krajobrazowe. Na podstawie przeprowadzonych analiz zdiagnozowano potrzeby i potencjał rozwojowy gminy, z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania.

W rezultacie opracowano długookresowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który przedstawia strategiczną wizję rozwoju Gminy Dębowiec w perspektywie 2035 roku. Zdefiniowano również ustalenia i rekomendacje dotyczące kształtowania oraz realizacji polityki przestrzennej w najbliższych latach.

Jako nadrzędny cel rozwoju gminy określono gwarantowanie wysokiej jakości życia w Gminie Dębowiec i wzmacnianie jej wizerunku jako spokojnego, bezpiecznego miejsca do życia w atmosferze sprzyjającej integracji i aktywizacji społecznej oraz jej zrównoważony rozwój w warunkach zmian demograficznych i środowiskowych. Aby osiągnąć wyznaczone w wizji rozwoju cele, konieczne jest zarówno odpowiednie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, jak i realizacja działań poprawiających warunki życia lokalnej społeczności. W związku z tym sformułowano wytyczne dotyczące zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozwoju systemów komunikacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej, które zilustrowano za pomocą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Struktura sieci osadniczej Gminy Dębowiec oraz jej rola i hierarchia jednostek osadniczych

Położenie i struktura osadnicza

Gmina Dębowiec to gmina wiejska położona w województwie śląskim, w powiecie cieszyńskim. Od północy sąsiaduje z gminą Strumień, od wschodu z gminą Skoczów, od południa z gminą Goleszów i miastem Cieszyn, a od zachodu z gminą Hażlach. W skład gminy wchodzi 7 sołectw: Dębowiec, Gumna, Iskrzyczyn, Kostkowice, Łączka, Ogrodzona i Simoradz.

Sołectwo	Liczba ludności	Ranga	Wiodące funkcje
Dębowiec	1 873	Ośrodek główny, centrum gminy	Centrum administracyjno-usługowe (oświata, zdrowie i in.), funkcja mieszkaniowa, funkcje usługowe i produkcyjno-usługowe, funkcje rekreacyjne, gospodarka stawowa

Gumna	504	Ośrodek podstawowy	Funkcja mieszkaniowa, funkcje rekreacyjno-sportowe, usługi publiczne (kultura), tereny inwestycyjne
Iskrzyczyn	640	Ośrodek podstawowy	Funkcja mieszkaniowa, usługi publiczne (oświata)
Kostkowice	541	Ośrodek podstawowy	Funkcja mieszkaniowa, funkcje usługowe i produkcyjno-usługowe, gospodarka stawowa
Łączka	323	Ośrodek podstawowy	Funkcja mieszkaniowa, usługi publiczne (kultura)
Ogrodzona	832	Ośrodek podstawowy	Funkcja mieszkaniowa, funkcje usługowe i produkcyjno-usługowe, usługi publiczne (oświata, zdrowie), tereny inwestycyjne, rolnictwo
Simoradz	999	Ośrodek podstawowy	Funkcja mieszkaniowa, funkcje usługowe i produkcyjno-usługowe, usługi publiczne (oświata), funkcje rekreacyjno-sportowe, rolnictwo

W strukturze zagospodarowania terenu gminy przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna koncentruje się wzdłuż głównych dróg i w centralnych częściach sołectw, natomiast zabudowa zagrodowa jest rozporoszona na całym terenie gminy. Najgęściej zaludnioną miejscowością jest Dębowiec, gdzie zamieszkuje 33% populacji gminy – jest to centrum gminy, w którym koncentrują się najważniejsze funkcje administracyjne, edukacyjne i kulturalne. W miejscowości tej znajdują się bowiem kluczowe instytucje, takie jak Urząd Gminy Dębowiec, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej czy główny budynek szkoły podstawowej.

Ze względu na rolniczy charakter gminy, istotną rolę pełni również zabudowa produkcji rolniczej zlokalizowana przede wszystkim w miejscowościach: Dębowiec, Kostkowice, Ogrodzona i Simoradz. Zabudowa usługowa natomiast występuje głównie w postaci rozproszonych obiektów usług publicznych, komercyjnych oraz religijnych, zlokalizowanych zwłaszcza w miejscowościach: Dębowiec i Ogrodzona.

Rozwój zabudowy

Ze względu na rosnącą atrakcyjność Gminy Dębowiec pod kątem osiedleńczym, zakłada się rozwój jej funkcji mieszkaniowych w odniesieniu do wzrastającego zapotrzebowania na nowe tereny zabudowy mieszkalnej. Polityka przestrzenna gminy ukierunkowana jest na dogęszczanie istniejącej zabudowy, a dalszy rozwój terenów mieszkaniowych planowany jest w powiązaniu z dostępnością infrastruktury drogowej.

Główne elementy infrastruktury społecznej

Na infrastrukturę społeczną Gminy Dębowiec składają się przede wszystkim obiekty użyteczności publicznej przedstawione w poniższej tabeli.

Administracja, pomoc społeczna	• Urząd Gminy Dębowiec • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębowcu
Oświata i wychowanie	• Szkoła Podstawowa w Dębowcu z filiami w Ogrodzonej, Iskrzyczynie oraz w Simoradzu z oddziałami przedszkolnymi • Przedszkole Publiczne w Dębowcu • Przedszkole Publiczne w Ogrodzonej • Przedszkole Publiczne w Iskrzyczynie
Kultura i sport	• Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Łącznie • Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Gumnach • Gminna Biblioteka Publiczna w Dębowcu z filią w Ogrodzonej
Ochrona zdrowia	• Niepubliczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej Piotr Gruszczyk - Dębowiec • NZOZ Praktyka Lekarza Rodzinnego Joanna Śliwka- Ogrodzona • Apteka Arnika w Dębowcu • Punkt Apteczny w Ogrodzonej
Obiekty kultu religijnego	• Parafia p.w. św. Małgorzaty Dziewicy i Męczennicy w Dębowcu • Kościół Zbawiciela w Dębowcu • Parafia p.w. św. Jakuba Apostoła w Simoradzu • Kościół Zesłania Ducha Świętego w Simoradzu • Parafia p.w. św. Mateusza w Ogrodzonej • Filiał Ogrodzona Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Cieszynie • Kaplica Ewangelicko-Augsburska w Gumnach

Ponadto, podstawową infrastrukturę społeczną uzupełniają tereny zieleni pełniące funkcje rekreacyjne oraz place zabaw, a także obiekty jednostek ochotniczej straży pożarnej funkcjonujące w prawie wszystkich sołectwach gminy (poza sołectwem Łączka).

System powiązań przyrodniczych i walory krajobrazowe

Obszar gminy leży w mezoregionach: Dolina Górnej Wisły oraz Pogórze Śląskie, wchodzących w skład podprowincji Podkarpacie Północne i Zewnętrzne Karpaty Zachodnie.

Obszary chronione i korytarze ekologiczne

W granicach gminy znajdują się dwa obszary sieci NATURA 2000: „Dolina Górnej Wisły” (PLB240001) i „Cieszyńskie Źródła Tufowe” (PLH240001), a także 11 innych form ochrony przyrody (8 drzew i 3 grupy drzew).

W gminie występują również następujące korytarze ekologiczne:

- Korytarz ornitologiczny ponadregionalny „Lasy Beskidu Śląsko-Żywieckiego”
- Korytarz ornitologiczny ponadregionalny „Dolina Górnej Wisły”
- Przystanek ornitologiczny ponadregionalny „Dolina Górnej Wisły”
- Korytarz spójności „Kamieniec-Dolina Górnej Wisły”
- Obszar rdzeniowy korytarza ichtologicznego
- Korytarze chiropterologiczne – użytkowane lokalnie (nietoperze).

Wody powierzchniowe i podziemne

Sieć hydrograficzną tworzą rzeka Knajka oraz potoki: Iskrzyczyński, Wilamowicki, Bielowiec, Krośnianka i Lutnia, a także liczne stawy rybne, zlokalizowane przede wszystkim wzdłuż rzeki Knajki w sołectwach: Kostkowice i Dębowiec.

Złoża surowców naturalnych

Na terenie gminy Dębowiec występuje obszar i teren górniczy „Dębowiec” obejmujący złożę gazu ziemnego („Dębowiec Śląski”) oraz obszar i teren górniczy „Dębowiec III” przypisany do złoża wody leczniczej.

Zagrożenia

Na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz osuwiska o różnym stopniu aktywności: aktywne, aktywne okresowo i nieaktywne oraz tereny predysponowane do osuwania się mas ziemnych.

Materialne dziedzictwo kulturowe

Na terenie gminy Dębowiec zlokalizowane są liczne obiekty zabytkowe ujęte w gminnej ewidencji zabytków, wśród których znajdują się przede wszystkim obiekty architektury dworskiej i sakralnej oraz elementy małej architektury takie jak figury i krzyże przydrożne, a także zabytki archeologiczne. Ponadto, w granicach gminy znajdują się 4 obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków województwa śląskiego: Dawny spichlerz – rotunda w Dębowcu, Kościół p.w. Św. Mateusza w Ogrodzonej, Kościół filialny p.w. Św. Jakuba w Simoradzu i Dawna gorzelnia w Simoradzu. W obszarze gminy wyznaczono strefy konserwatorskie wokół obiektów wpisanych do rejestru zabytków:

1. strefa „A” ochrony konserwatorskiej wokół dawnego spichlerza, sołectwo Dębowiec,
2. strefa „A” ochrony konserwatorskiej wokół dawnej gorzelni, sołectwo Simoradz,
3. strefa „A” ochrony konserwatorskiej wokół kościoła p.w. Św. Mateusza, sołectwo Ogrodzona.

Walory krajobrazowe

Ze względu na ponadprzeciętne walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy Dębowiec, część jej obszaru została wskazana w Audycie Krajobrazowym Województwa Śląskiego jako krajobraz priorytetowy. W granicach gminy wyznaczono 2 takie obszary:

- Krajobraz priorytetowy Zamarski – Gumna o kodzie 24-513.32-073, obejmujący użytkowany rolniczo obszar położony na Pogórzu Cieszyńskim, charakteryzujący się walorami przyrodniczymi w postaci mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych i geostanowisk oraz walorami kulturowymi: obiektami tradycyjnej zabudowy zagrodowej i obiektami architektury sakralnej.
- Krajobraz priorytetowy Stawy Pruchna o kodzie 24-512.22-049 obejmujący zespół sztucznych zbiorników wodnych - stawów w dolinie Górnej Wisły, charakteryzujący się szczególnymi

walorami przyrodniczymi rzeki Knajki i stawów hodowlanych oraz walorami kulturowymi związanymi z tradycyjną gospodarką rybacką.

Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Transport drogowy i kolejowy

Układ transportowy gminy Dębowiec opiera się na drodze ekspresowej S52, drodze wojewódzkiej nr 944 oraz drogach powiatowych, które przekładają się na dobrą dostępność komunikacyjną, w tym zapewnianą również przez transport publiczny. Przez teren gminy nie przebiegają linie kolejowe.

Infrastruktura piesza i rowerowa

W planach rozwojowych gminy na najbliższe lata przewidziano inwestycje związane z rozbudową i modernizacją infrastruktury pieszej i rowerowej – zarówno o funkcji komunikacyjnej (m.in. chodników i pasów rowerowych wzdłuż głównych dróg), jak i rekreacyjno-turystycznej (tras i szlaków turystycznych, edukacyjnych itp.).

Główne elementy infrastruktury technicznej

Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Gmina Dębowiec posiada stosunkowo dobrze rozwiniętą sieć infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Według danych GUS za 2023 r. ponad 98% mieszkańców gminy korzysta z sieci wodociągowej, a 45% z sieci kanalizacyjnej. W poniższej tabeli przedstawiono kluczowe wartości charakteryzujące sieć wodno-kanalizacyjną.

	Sieć wodociągowa	Sieć kanalizacyjna
Długość eksploatowanej sieci (rozdzielczej i przesyłowej)	101,2 km	50,8 km
Przyłącza budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	1 323 szt.	573 szt.
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	5 674 os. (98% populacji)	2 610 os. (45% populacji)

Na terenie gminy zlokalizowane są dwie oczyszczalnie ścieków: w Dębowcu oraz w Ogrodzonej.

Zaopatrzenie w energię elektryczną i gaz

W granicach gminy zlokalizowana jest dystrybucyjna infrastruktura techniczna elektroenergetyczna:

- linia napowietrzna wysokiego napięcia (WN-110 kV),
- linie napowietrzne i kablowe średniego napięcia (SN-15 kV),
- stacje elektroenergetyczne SN/nN (SN/nN-15/0,4 kV),
- linie napowietrzne i kablowe niskiego napięcia (nN-0,4 kV).

Za utrzymanie ww. sieci odpowiedzialny jest TAURON Dystrybucja S.A.

Podmiotami odpowiedzialnymi za sieć gazową na terenie gminy są natomiast: Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A. oddział w Świerklanach, ZOK Sp. z o.o. w Jastrzębiu Zdrój oraz Polska Spółka Gazownicza Sp. z o.o. Oddział w Zabrze. Do infrastruktury gazowej w gminie należą:

- gazociąg wysokiego ciśnienia Cieszyn -Skoczów DN 500 ciśn. MOP 6,3MPa,
- gazociąg wysokiego ciśnienia Skoczów-Cieszyn,
- stacja gazowa Dębowiec ul. Rieczna,
- stacja gazowa Kostkowice ul. Dworska.

Infrastruktura telekomunikacyjna

Na terenie gminy zlokalizowane są 4 stacje bazowe telefonii komórkowej – wieże telekomunikacyjne w Ogrodzonej, Simoradzu i Dębowcu.

Grafika 5 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Dębowiec

Elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej

Struktura osadnicza - wielkość miejscowości wg liczby mieszkańców:

- do 350 os.
- 350 - 550 os.
- 550 - 750 os.
- 750 - 1000 os.
- powyżej 1000 os.

Formy zagospodarowania terenu

- tereny zabudowy mieszkaniowej
- tereny zabudowy zagrodowej
- tereny usługowe
- tereny gospodarcze
- tereny produkcji rolnej
- tereny zieleni i rekreacji

Główne elementy infrastruktury technicznej

- linia elektroenergetyczna SN
- linia elektroenergetyczna WN
- ujęcie wody
- maszt lub wieża telekomunikacyjna
- oczyszczalnia ścieków

Główne elementy infrastruktury społecznej

- administracja
- pomoc społeczna
- kultura
- bezpieczeństwo publiczne
- oświata i wychowanie
- ob. kultu religijnego
- sport i rekreacja
- zdrowie

Główne korytarze i elementy sieci transportowych

- droga krajowa
- droga wojewódzka
- droga powiatowa
- droga gminna

System powiązań przyrodniczych i walory krajobrazowe

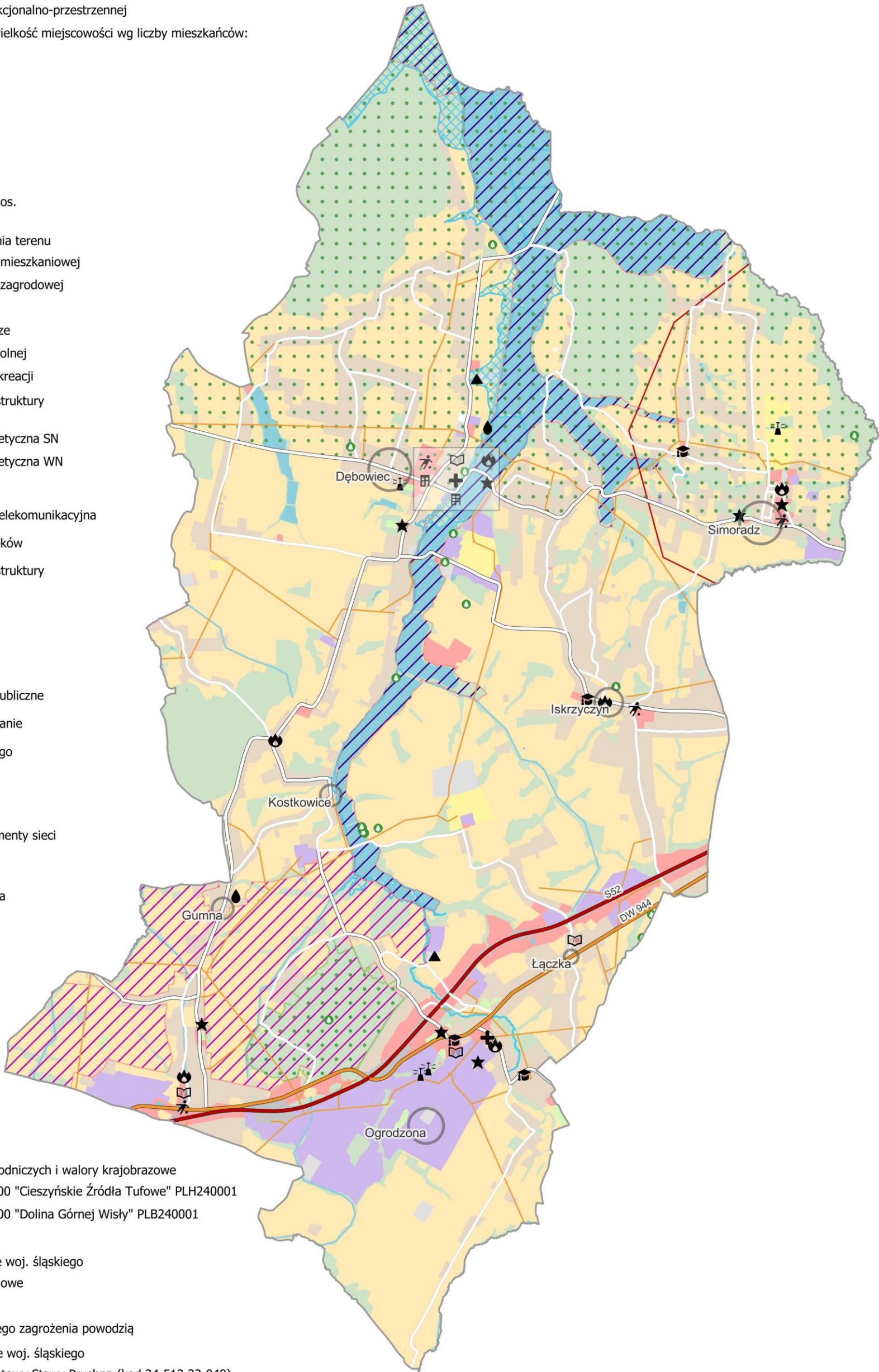
- obszar Natura 2000 "Cieszyńskie Źródła Tufowe" PLH240001
- obszar Natura 2000 "Dolina Górnej Wisły" PLB240001
- pomniki przyrody

krajobrazy priorytetowe woj. śląskiego

- wody powierzchniowe
- cieki wodne
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią

Krajobrazy priorytetowe woj. śląskiego

- Krajobraz priorytetowy Stawy Pruchna (kod 24-512.22-049)
- Krajobraz priorytetowy Zamarski – Gumna (kod 24-513.32-073)

2.5 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

I KIERUNKI ZMIAN

1. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów:

- Rozwój terenów inwestycyjnych w strefie przemysłowej w m. Ogrodzona, w tym poprzez uporządkowanie struktury własności gruntów, wyposażenie w podstawową infrastrukturę sieciową i drogową.
- Uzbrajanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową i tworzenie atrakcyjnej oferty mieszkaniowej, w tym zabezpieczenie nowych terenów pod budownictwo mieszkalne (zabudowa jedno- i wielorodzinna) zgodnie z prognozowanym zwiększonym zapotrzebowaniem. We wsiach: Gumna, Kostkowice i Ogrodzona rekomenduje się realizację nowej zabudowy na terenach już zainwestowanych i wyznaczonych do zabudowy w obecnych i nowych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z dopuszczeniem wprowadzania zabudowy zagrodowej zgodnie z przepisami odrębnymi.
- Utrzymanie ładu przestrzennego poprzez ograniczanie konfliktów przestrzennych i przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozlewaniu się zabudowy
- Podnoszenie jakości istniejących terenów zielonych i parkowych, pielęgnowanie zieleni, odtwarzanie i uzupełnianie nasadzeń zieleni niskiej i wysokiej oraz tworzenie enklaw zieleni sprzyjających rekreacji i wypoczynkowi mieszkańców
- Rozwój zabudowy przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska przyrodniczego i dążeniu do zachowania ponadprzeciętnych walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy oraz z uwzględnieniem zasad służących adaptacji do zmian klimatu.
- Ograniczanie lokalizacji nowej zabudowy na terenach szczególnie cennych przyrodniczo i atrakcyjnych krajobrazowo oraz w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.
- Wzmacnianie powiązań funkcjonalno-przestrzennych między wszystkimi miejscowościami gminy.

Określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów, dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru, o którym mowa w ust. 2 (przedstawionego, poniżej), jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej określonymi w strategii rozwoju gminy.

Obliczeń dokonuje się na podstawie wzoru zawartego w § 3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii mianowicie:

$$ZAP = M_{20} - \frac{PUM_0}{P_{20}}$$

gdzie:

ZAP – zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową

M₂₀ – prognozowana liczba mieszkańców gminy, wyznaczona na podstawie danych statystycznych, powiększona o 5%

PUM₀ – łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie, zgodna z najnowszymi danymi statystycznymi

P₂₀ – prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca.

Obliczając zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w Gminie Dębowiec według wytycznych wskazanych w rozporządzeniu, wartość zapotrzebowania na nową zabudowę wynosiłaby 1 818 osób. Uwzględniając jednak uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne wskazane poniżej, należy założyć, że zapotrzebowanie to w perspektywie najbliższych lat będzie zwiększone.

Populacja Gminy Dębowiec od lat pozostaje na stabilnym poziomie – w ostatniej dekadzie (2013-2023) liczba mieszkańców gminy oscylowała w granicach 5,7-5,8 tys. O pozytywnej sytuacji demograficznej gminy świadczą wartości wskaźników takich jak saldo migracji czy przyrost naturalny, które od lat pozostają na korzystnym poziomie na tle powiatu cieszyńskiego i województwa śląskiego. Jednym z istotnych wyróżników demograficznych gminy Dębowiec jest wyższy niż w skali regionu odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym, co daje korzystne perspektywy dla dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego. W latach 2018–2023 udział tej grupy wiekowej w populacji gminy wzrósł z 20,4% do 21,3%, podczas gdy w powiecie cieszyńskim w tym samym okresie utrzymywał się na niższym poziomie (od 18,9% do 19,2%). Co istotne, wskaźnik obciążenia demograficznego dla gminy pozostaje na dużo niższym poziomie w skali regionu - udział osób w wieku powyżej 65 lat w ogólnej populacji gminy w 2023 r. wyniósł 16,1%, podczas gdy w województwie odnotowano wartość 21,3%. Mimo postępującego procesu starzenia się społeczeństwa dotyczącego całego kraju, sytuacja w gminie Dębowiec pod tym względem jest zatem stosunkowo korzystna, co przekłada się na pozytywne prognozy demograficzne. Według szacunków Głównego Urzędu Statystycznego, w 2030 roku liczba mieszkańców gminy ma przekroczyć 6 tys. – prognozuje się zatem wzrost na poziomie 3,9% względem roku 2023 r. W dalszej perspektywie również można się spodziewać wzrostu populacji (o ok. 4,6% w 2040 r.), jednak biorąc pod uwagę aktualne wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania, zakłada się, że zmiana liczby ludności w gminie Dębowiec będzie większa, niż prognozowana przez GUS.

Zwiększone zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową w gminie Dębowiec uzasadnia się m.in. wzrastającą atrakcyjnością gminy pod kątem osiedleńczym. W ostatnich latach saldo migracji przyjmuje

wartości dodatnie (3,5 na 1000 ludności w 2023 r.), co świadczy o tym, że rokrocznie więcej osób decyduje się na zamieszkanie na terenie gminy, niż się z niej wyprowadza. Jest to związane m.in. z postępującym procesem suburbanizacji i trendami, zgodnie z którymi ludność z miast decyduje się na zmianę miejsca zamieszkania na spokojną, bardziej zieloną okolicę na terenach wiejskich. Gmina Dębowiec pod tym względem jest bardzo atrakcyjnym miejscem, które poza wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi oferuje szeroki wachlarz podstawowych usług publicznych oraz dogodny dostęp do szerszego rynku pracy czy usług wyższego rzędu zlokalizowanych w większych miastach dzięki wysokiej dostępności komunikacyjnej. O wysokiej atrakcyjności gminy świadczy systematyczny wzrost liczby mieszkań (z 1760 do 1905 w latach 2018–2023) oraz wysoka liczba wydawanych pozwoleń na budowę (powyżej 30 rocznie), a więc wzrastające zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową – w tym nie tylko jednorodziną, ale również wielorodziną. Ze względu na obecną sytuację społeczną i ekonomiczną w kraju, polityka gminy powinna bowiem uwzględniać również potrzeby i oczekiwania młodych ludzi, którzy decydując się na wyprowadzkę z domu rodzinnego chcieliby mieć możliwość startu bez konieczności ponoszenia dużych wydatków, jakie wiążą się z budową domu. Dostępność mieszkań jest również ważna z punktu widzenia polityki ukierunkowanej na przyciągnięcie do gminy nowych mieszkańców z miast – w tym również ludzi, którzy nie chcieliby zmieniać dotychczasowej formy zamieszkania, czyli mieszkania w bloku.

Mimo wiejskiego charakteru, gmina Dębowiec przyciąga nową grupę mieszkańców poszukujących komfortu życia na terenach poza dużymi ośrodkami miejskimi. Tendencje migracyjne oraz rosnący wzrost liczby wydawanych pozwoleń na budowę ujawniają wyraźne zapotrzebowanie na intensyfikację inwestycji mieszkaniowych, w szczególności w formie budownictwa wielorodzinnego w centralnych i najlepiej skomunikowanych rejonach gminy. Kluczowym wyzwaniem w tym zakresie jest zachowanie ładu i zapewnienie, aby rozwój zabudowy współgrał z modernizacją i rozbudową infrastruktury sieciowej – w tym systemów wodno-kanalizacyjnych oraz rozwojem transportu publicznego. Atrakcyjność lokalizacji w Dębowcu, wynikająca z korzystnych powiązań komunikacyjnych, stanowi bowiem impuls do dalszych inwestycji mieszkaniowych.

Przeprowadzona analiza uwarunkowań i czynników demograficznych, gospodarczych i przestrzenno-środowiskowych w Gminie Dębowiec wskazuje na konieczność zwiększenia terenów zabudowy mieszkaniowej, aby sprostać potrzebom obecnych i przyszłych mieszkańców gminy. W aktualnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ok. 15% powierzchni gminy przeznaczona jest na tego typu funkcje – przewiduje się, że w przyszłości taki stan będzie niewystarczający. Uwzględniając powyższe przesłanki – położenie gminy i procesy w jej otoczeniu, dostępność komunikacyjną, sytuację na rynku nieruchomości oraz rozwój społeczno-gospodarczy gminy, jak również kluczowe czynniki (liczbę ludności, zmiany demograficzne, preferencje

mieszkańcowie itp.) należy przyjąć, że zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową w gminie Dębowiec jest wyższe, niż wynika to z obliczeń dokonanych na podstawie Rozporządzenia. Zakłada się, że liczba ludności w gminie znacząco wzrośnie w wyniku realizacji założeń strategii, w tym przede wszystkim podniesienia jakości życia m.in. w wyniku poprawy skomunikowania gminy czy rozbudowy oferty usług publicznych, które przełożą się na wzrost atrakcyjności osiedleńczej gminy. Uwzględniając te czynniki, przewiduje się, że zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową będzie rość w tempie, które przekracza dotychczasowe prognozy. Na tej podstawie rekomenduje się, aby w opracowywanych aktach planowania przestrzennego wyznaczono nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową.

2. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Systemy komunikacji

- Kształtowanie systemu powiązań wewnętrznych i zewnętrznych w oparciu o ciągi dróg krajowych i wojewódzkich: drogę ekspresową S52 i drogę wojewódzką nr 944.
- Poprawa jakości infrastruktury drogowej, w tym poprzez remonty i modernizację dróg gminnych oraz lobbing i współpracę z Powiatowym Zarządem Dróg Publicznych w Cieszynie w zakresie modernizacji i rozbudowy dróg powiatowych.
- Rozwijanie układu komunikacyjnego gminy w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie ruchu drogowego na jakość i komfort życia mieszkańców oraz jakość środowiska naturalnego i walory krajobrazowe gminy.
- Rozbudowa sieci chodników oraz ciągów pieszych i rowerowych, zwłaszcza wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu.
- Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w tym poprzez rozbudowę sieci oświetlenia drogowego i optymalną lokalizację nowych przejść dla pieszych w newralgicznych miejscach oraz dostosowywanie istniejących przejść do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.
- Budowa ścieżek i dróg dla rowerów w gminie jako uzupełnienie istniejącej gminnej infrastruktury transportowej

Infrastruktura techniczna

- Rozwijanie wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych.
- Rozwijanie i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę.
- Poprawa stanu systemów wodno-melioracyjnych.
- Dążenie do zapewnienia wszystkim mieszkańcom gminy dostępu infrastruktury technicznej i usług komunalnych poprzez sukcesywne uzbrajanie terenów zabudowanych i przeznaczonych

pod zabudowę w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, elektroenergetyczną, gazową i telekomunikacyjną.

Infrastruktura społeczna

- Rozwijanie oferty edukacyjno-wychowawczej oraz podnoszenie jej jakości i atrakcyjności, w tym poprzez rozbudowę i modernizację obiektów i infrastruktury oświaty oraz dostosowywanie jej do obecnego i prognozowanego zapotrzebowania.
- Poprawa dostępności i standardu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym poprzez remonty i modernizacje placów zabaw, zagospodarowywanie przestrzeni i tworzenie nowych miejsc spotkań dla mieszkańców w każdym wieku.
- Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego, w tym poprzez rozbudowę systemu monitoringu gminnego.
- Optymalne wykorzystanie infrastruktury gminnej do integracji międzypokoleniowej i potrzeb mieszkańców, w tym poprzez modernizację i rewitalizację istniejących obiektów i przestrzeni.
- Dążenie do nawiązania współpracy z inwestorami w zakresie rozwoju infrastruktury i oferty turystycznej oraz współpracy z właścicielami gruntów o potencjale do rozwoju turystyki ukierunkowana na zagospodarowanie tych terenów (trasy rowerowe, ścieżki przyrodniczo-edukacyjne między stawami itp.).
- Rozwój infrastruktury turystycznej w gminie, w tym sieci pieszych i rowerowych szlaków oraz tras turystycznych prezentujących walory gminy.
- Poprawa standardu i dostępności przestrzeni publicznych oraz obiektów użyteczności publicznej, w tym poprzez eliminację barier architektonicznych i przestrzennych oraz uzupełnianie przestrzeni o elementy małej architektury i inne miejsca odpoczynku skierowane m.in. do seniorów i innych osób ze szczególnymi potrzebami.

II ZASADY

1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu:

- Należy dążyć do rewaloryzacji, ochrony i rozwoju istniejących zasobów środowiska przyrodniczego oraz zmniejszania negatywnego wpływu działalności człowieka na to środowisko.
- Należy dążyć do zachowania cech charakterystycznych dla obszarów mozaikowatych krajobrazów otwartych, w szczególności ekosystemów łąk, pastwisk, zadrzewień itp., z wyjątkiem obszarów wyznaczonych do zabudowy w obecnych i nowych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obszarze uzupełnień zabudowy w planie ogólnym

gminy, z dopuszczeniem wprowadzania zabudowy zagrodowej zgodnie z przepisami odrębnymi.

- Należy dążyć do ochrony dolin rzecznych oraz renaturalizowania ich wybranych fragmentów, w tym zachowania i właściwego wyeksponowania naturalnych odcinków koryta Knajki.
- Należy dążyć do ograniczania deficytu wody oraz wspierania retencji wodnej (małej, glebowej, krajobrazowej), w tym poprzez rozwój szarej i błękitno-zielonej infrastruktury.
- Należy dążyć do ograniczania odpływu wód metodami naturalnymi, a tam, gdzie jest to uzasadnione również technicznymi. Należy dążyć do zachowania i właściwego kształtowania systemu zasilania i odprowadzania wód ze stawów.
- Należy dążyć do likwidacji istniejących oraz zapobiegać powstawaniu nowych dzikich wysypisk śmieci.
- Należy dążyć do poprawy jakości wód i gleby, w tym poprzez rozwijanie wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej - rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych.
- Należy dążyć do przywracania właściwego środowiska naturalnego na terenach zdegradowanych.
- Należy dążyć do ograniczania barier migracyjnych dla flory i fauny metodami przyrodniczymi i technicznymi, właściwymi do istniejących uwarunkowań.
- Należy ograniczyć lokalizację antropogenicznych dominant krajobrazowych, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wielkokubaturowych o objętości większej niż 10000 m³, wysokościowych lub wielkoobszarowych, poza inwestycjami celu publicznego oraz obiektami infrastruktury turystycznej, a także wynikającymi z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, prawomocnych decyzji administracyjnych i innych obowiązujących aktów prawnych.
- Należy dążyć do przeciwdziałania dalszemu zarastaniu terenów otwartych oraz do ochrony przedpoli ekspozycji stawów, środkowej części tzw. „Żabiego Kraju”, poprzez ograniczanie zabudowy, poza wynikającymi z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, prawomocnych decyzji administracyjnych i innych obowiązujących w tym zakresie aktów prawnych.
- Należy dążyć do zachowania ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej.
- Należy dążyć do ograniczenia lokalizacji tablic i urządzeń reklamowych.

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- Należy dążyć do ochrony i propagowania niematerialnego dziedzictwa kulturowego typowego dla gospodarki stawowej.
- Należy dążyć do ochrony zasobów materialnego dziedzictwa kulturowego gminy poprzez ochronę historycznych układów ruralistycznych oraz realizację prac remontowych, konserwatorskich i restauratorskich obiektów zabytkowych wraz z nadawaniem im funkcji społecznych, kulturalnych i turystycznych.
- Przy realizacji nowej zabudowy oraz zabudowy istniejącej poddawanej remontom, przebudowie, rozbudowie i nadbudowie należy utrzymać tradycyjną skalę i formę zabudowy oraz stosować materiały harmonijnie wkomponowane w otoczenie.
- W obrębie wyznaczonych w gminie stref ochrony konserwatorskiej obowiązuje ochrona starodrzewu oraz zakaz lokalizacji dominant w formie masztów, wież, wolnostojących nośników reklamowych.

3. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130):

Na terenie Gminy Dębowiec dopuszcza się lokalizację obiektów handlu wielkopowierzchniowego w południowej części gminy, w okolicy drogi ekspresowej S52. Lokalizacja ww. obiektów powinna następować zgodnie z zasadami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz z uwzględnieniem wymogów przepisów szczególnych dla tego rodzaju inwestycji.

4. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego:

- Inwestycje celu publicznego mogą być lokalizowane w gminie na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, podejmowanych zgodnie z procedurą, którą określają aktualne przepisy.
- Należy dążyć do zachowania zgodności pomiędzy inwestycją celu publicznego a intensywnością i formami zagospodarowania otaczającego obszaru.
- Należy dążyć do minimalizowania zagrożeń powodowanych przez inwestycję celu publicznego.

5. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW:

- Nie należy lokalizować farm wiatrowych i fotowoltaicznych na terenach przeznaczonych na cele rolne i leśne, poza wynikającymi z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, prawomocnych decyzji administracyjnych i innych obowiązujących w tym zakresie aktów prawnych.

6. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

- Należy ograniczać lokalizację inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
- W stosunku do istniejących i projektowanych inwestycji mogących oddziaływać na środowisko należy dążyć do ograniczenia ich uciążliwości do granic użytkowania oraz stosować środki techniczne minimalizujące negatywne oddziaływanie prowadzonej działalności na środowisko i zdrowie ludzi.

7. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- Należy dążyć do kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach o najwyższym potencjale glebowym oraz wielofunkcyjnego rozwoju na obszarach o niskim potencjale glebowym przy zachowaniu walorów przyrodniczych i tradycyjnego krajobrazu rolniczego.
- Należy dążyć do ochrony gleb o najwyższej wartości bonitacyjnej (I-IVb klasy bonitacyjnej) przed nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze.
- Należy dążyć do tworzenia warunków do rozwoju nowoczesnego rolnictwa ekologicznego i sektora przetwórstwa rolno-spożywczego.
- Należy dążyć do ograniczenia przekształcania lasów, zadrzewień lub użytków zielonych w grunty orne i inne formy użytkowania dla powstrzymania zagrożenia erozji gleb.
- Należy dążyć do utrzymania lub powiększania powierzchni leśnej przy uwzględnieniu wytycznych dla zwiększania lesistości i kształtowania granicy rolno-leśnej oraz przeciwdziałania fragmentacji zwartych kompleksów leśnych.
- Należy dostosowywać sposoby użytkowania gruntów ornych do warunków środowiskowych, w tym poprzez zalesianie lub utrzymywanie roślinności łąkowej na terenach najbardziej narażonych na erozję.
- Prowadzona gospodarka wodna powinna gwarantować zachowanie krajobrazów stawowych i historyczno-kulturowej tradycji ich użytkowania, w tym poprzez przeciwdziałanie wyłączania gruntów z gospodarki stawowej i zamieniania ich np. na grunty orne. Użytkowanie stawów hodowlanych powinno uwzględniać ochronę ich walorów florystycznych i faunistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem koncentracji ptaków wodno-błotnych oraz płazów, w tym poprzez pozostawianie pasm i enklaw szuwarów, ziołorośli, zadrzewień oraz pozostawianie starodrzewi na groblach, w miejscach nieistwarzających zagrożenia dla prowadzonej gospodarki stawowej.

8. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji:

Na terenie gminy Dębowiec nie występują obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji, ani obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Grafika 6 Ustalenia i rekomendacje w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Główne elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej

- istniejąca zabudowa
- Tereny zabudowy
 - handlowo-usługowej
 - jednorodzinnej
 - przemysłowo-składowej
 - wielorodzinnej
 - pozostała zabudowa
- Tereny i obszary górnicze
 - Złóża surowców naturalnych
 - Obszary i tereny górnicze - "Dębowiec" i "Dębowiec III"
- Transport
 - droga krajowa
 - droga wojewódzka
 - droga powiatowa
 - droga gminna
- Walory przyrodniczo-krajobrazowe
 - pomniki przyrody
 - Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków
 - cieki wodne
 - wody powierzchniowe
 - tereny leśne i zadrzewione

Wybrane ustalenia i rekomendacje

Należy dążyć do utrzymania lub powiększania powierzchni leśnej oraz przeciwdziałania fragmentacji zwartych kompleksów leśnych

- tereny leśne i zadrzewione

Ograniczanie lokalizacji nowej zabudowy na terenach szczególnie cennych przyrodniczo i atrakcyjnych krajobrazowo oraz w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

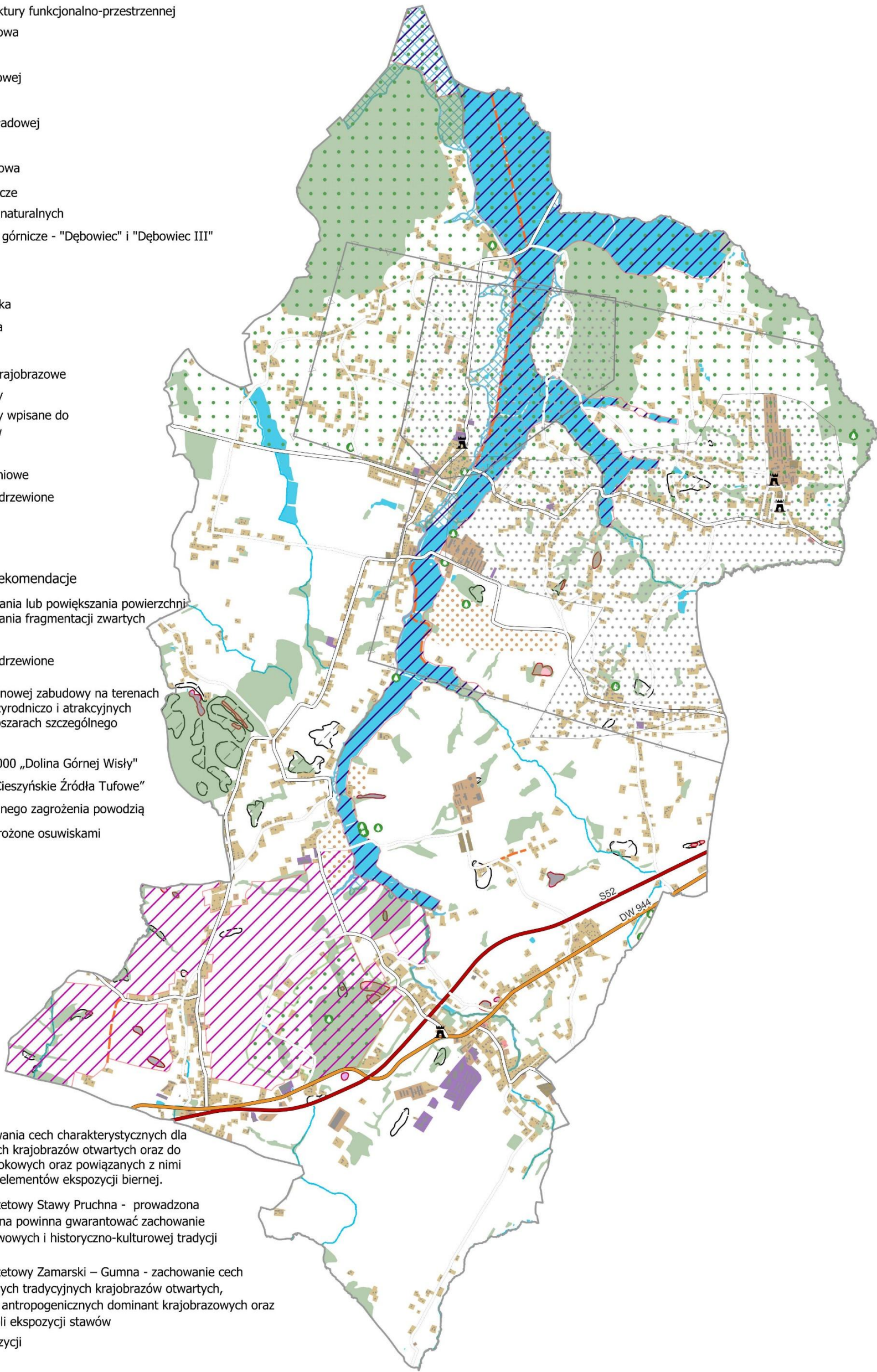
- obszar Natura 2000 „Dolina Górnej Wisły”
- obszar Natura „Cieszyńskie Źródła Tufowe”
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Osuwiska i tereny zagrożone osuwiskami

- Aktywność
 - aktywne ciągle
 - aktywne okresowo
 - nieaktywne

Należy dążyć do zachowania cech charakterystycznych dla obszarów mozaikowych krajobrazów otwartych oraz do zachowania ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej.

- Krajobraz priorytetowy Stawy Pruchna - prowadzona gospodarka wodna powinna gwarantować zachowanie krajobrazów stawowych i historyczno-kulturowej tradycji ich użytkowania
- Krajobraz priorytetowy Zamarski – Gumna - zachowanie cech charakterystycznych tradycyjnych krajobrazów otwartych, nielokalizowanie antropogenicznych dominant krajobrazowych oraz ochrona przedpoli ekspozycji stawów
- przedpola ekspozycji
- ciągi widokowe

2.6 Oczekiwane rezultaty

Głównym celem zaplanowanej w Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026-2035 interwencji będzie realizacja przyjętej misji, czyli *zagwarantowanie wysokiej jakości życia w Gminie Dębowiec i wzmocnienie jej wizerunku jako spokojnego, bezpiecznego miejsca do życia w atmosferze sprzyjającej integracji i aktywizacji społecznej oraz jej zrównoważony rozwój w warunkach zmian demograficznych i środowiskowych*. Aby określić poziom spełnienia poszczególnych celów strategicznych oraz ocenić rezultaty realizowanych w ich ramach działań, wypracowano katalog wskaźników umożliwiających ilościowy monitoring wdrażania założeń strategii. W poniższej tabeli zestawiono cele strategiczne i kierunki działań wraz ze wskaźnikami, dla których określono oczekiwaną tendencję, a więc sposób, w jaki będzie się zmieniała wartość wskaźnika (wzrost/spadek) w wyniku realizacji założeń Strategii. Dla niektórych wskaźników możliwe było określenie wartości bazowej – są to bowiem dane odnotowywane rokrocznie w statystyce publicznej (BDL GUS). Dzięki temu ich monitoring będzie ciągły i pozwoli na porównanie jego wyników w dłuższej perspektywie (również w latach poprzedzających wdrożenie Strategii). Dla pozostałych wskaźników nie przyjęto wartości bazowych ze względu na fakt, iż do momentu opracowania Strategii (2025 r.), w jej ramach nie zostały podjęte działania umożliwiające ich określenie – realizacja zadań, których dotyczą dane wskaźniki, rozpocznie się bowiem dopiero po przyjęciu Strategii i od tego momentu prowadzony będzie monitoring.

Kierunki działań	Wskaźnik	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
Cel 1. Wspieranie kapitału ludzkiego i społecznego Gminy Dębowiec				
1.1. Zapewnienie dostępności wysokiej jakości usług publicznych	Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych	83,9%	wzrost	BDL GUS
	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój oferty usług publicznych w gminie	-	wzrost	Urząd Gminy Dębowiec
1.2. Realizacja efektywnej polityki społecznej	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-5,6	Wzrost (wartość dodatnia)	BDL GUS
	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć ukierunkowanych na wsparcie mieszkańców	-	wzrost	Urząd Gminy Dębowiec
1.3. Wspieranie integracji i aktywności społecznej	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 ludności	3,6	wzrost	BDL GUS
	Liczba podjętych inicjatyw na rzecz integracji społecznej	-	wzrost	Urząd Gminy Dębowiec
Cel 2. Wzmacnianie lokalnej gospodarki				
2.1. Tworzenie dogodnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1 192	wzrost	BDL GUS
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	984	wzrost	BDL GUS
2.2. Dywersyfikacja rynku pracy poprzez rozwój funkcji turystycznych gminy i jej promocję w regionie	Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	2,1%	spadek	BDL GUS
	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć ukierunkowanych na promocję gminy w regionie	-	wzrost	Urząd Gminy Dębowiec
Cel 3. Zrównoważony rozwój przestrzenno-funkcjonalny Gminy Dębowiec				
3.1. Rozwój funkcji mieszkaniowych gminy oraz zachowanie ładu przestrzennego	Saldo migracji na 1000 ludności	3,5	wzrost	BDL GUS
	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	4,3	wzrost	BDL GUS
3.2. Rozwój i poprawa standardu infrastruktury transportowej	Długość nowych lub zmodernizowanych ciągów pieszych, rowerowych i pieszo-rowerowych na terenie gminy	-	wzrost	Urząd Gminy Dębowiec
	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój systemu transportu publicznego	-	wzrost	Urząd Gminy Dębowiec

Kierunki działań	Wskaźnik	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
3.3. Rozwój i poprawa standardu infrastruktury społecznej	Liczba zmodernizowanych i/lub zrewitalizowanych przestrzeni publicznych	-	wzrost	Urząd Gminy Dębowiec
3.4. Rozwój i poprawa standardu infrastruktury technicznej	Udział % ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	85,7%	wzrost	BDL GUS
Cel 4. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu				
4.1. Zachowanie wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych Gminy Dębowiec i jej adaptacja do zmian klimatu	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych oraz akcji edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska	-	wzrost	Urząd Gminy Dębowiec

3. System wdrażania strategii

Rozdział odnosi się do art. 10e ust. 3 pkt 8 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, a także ramy finansowe i źródła finansowania (art. 10e ust. 9 pkt. 3).

System zarządzania strategią oparty jest na procesach, których efektywne wdrożenie wymaga współpracy różnych podmiotów i jednostek o zróżnicowanych kompetencjach. Jasny podział zadań określonych w strategii zapewnia ich ciągłość oraz optymalizację ich efektywności, co jest kluczowe w kontekście różnic w zakresie odpowiedzialności poszczególnych stron. System ten obejmuje trzy kluczowe, wzajemnie powiązane elementy:

- Opracowanie i bieżąca aktualizacja strategii,
- Wdrażanie strategii,
- Monitorowanie oraz ocena osiągniętych wyników.

3.1 Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii

W rozdziale zaprezentowano uporządkowany schemat realizacji i wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026-2035, uwzględniający metody monitorowania postępów w realizacji celów oraz proces ewaluacji dokumentu. Określono podmioty i jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań oraz krótko opisano każde z nich.

OPRACOWANIE, WDRAŻANIE I REALIZACJA STRATEGII:

Przygotowanie projektu strategii rozwoju - Wójt Gminy Dębowiec, w ścisłej współpracy z pracownikami Urzędu Gminy Dębowiec, we współdziałaniu z Radą Gminy (uwzględniając zmiany zapisów w dokumencie, które mogą wynikać z propozycji i wniosków mieszkańców, organizacji społecznych oraz lokalnych przedsiębiorców).

Wybór i selekcja zadań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii- Wójt Gminy Dębowiec wraz z pracownikami Urzędu Gminy Dębowiec i instytucjami samorządowymi odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych zadań.

Nawiązywanie współpracy z partnerami do realizacji działań i projektów – Wójt Gminy Dębowiec będzie odpowiedzialny za nawiązywanie współpracy z administracją różnego szczebla, organizacjami społecznymi, przedsiębiorstwami oraz instytucjami wspierającymi rozwój lokalny i regionalny. W ramach tego działania podejmowane będą również inicjatywy lobbingowe na rzecz strategicznych kierunków rozwoju gminy na poziomie ponadlokalnym.

Opracowanie programów rocznych i wieloletnich branżowych oraz inwestycyjnych – Wydziały Urzędu Gminy Dębowiec oraz inne jednostki organizacyjne gminy opracują szczegółowe programy, na podstawie których realizowane będą założenia wynikające ze strategii.

Zatwierdzenie i zapewnienie finansowania programów branżowych i inwestycyjnych – Odpowiednie komórki Urzędu Gminy Dębowiec oraz Rada Gminy Dębowiec będą odpowiedzialne za zatwierdzenie budżetów i zapewnienie finansowania niezbędnego do realizacji celów strategii.

Zabezpieczenie środków na realizację zadań strategicznych – Skarbnik Gminy Dębowiec, Wójt Gminy oraz Rada Gminy Dębowiec będą odpowiedzialni za umieszczenie odpowiednich pozycji w budżecie gminy oraz w Wieloletniej Prognozie Finansowej, które umożliwią realizację zadań wynikających ze strategii.

Przygotowanie wniosków o finansowanie zewnętrzne – Wójt Gminy Dębowiec wraz z pracownikami Urzędu Gminy Dębowiec oraz odpowiednimi jednostkami organizacyjnymi gminy będą odpowiedzialni za przygotowanie wniosków o dofinansowanie projektów wynikających ze strategii.

Nadzór nad realizacją projektów – Odpowiednie komórki Urzędu Gminy Dębowiec będą nadzorować realizację projektów, ich rozliczenie oraz przygotowywanie raportów z wykonania.

Procedura monitorowania:

- Coroczny, bieżący monitoring realizacji strategii.
- Monitoring umożliwi uzyskanie pełnych informacji o efektach wdrażanych działań.
- Proces monitorowania obejmie analizę wskaźników określonych w rozdziale „Oczekiwane rezultaty”.
- Wyniki monitoringu będą stanowiły zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań realizowanych w ramach celów zapisanych w strategii.

Ewaluacja:

- Rekomenduje się przeprowadzenie trzech przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – 2029 r. oraz 2032 r. (ewaluacja on-going) i 2035/36 (ewaluacja ex-post).
- Ewaluacja ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji). Dzięki temu możliwe jest podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczących aktualizacji/modyfikacji dokumentu.
- Efektem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.
- Raporty ewaluacyjne będą przedstawiane Radzie Gminy przez Wójta Gminy Dębowiec, wraz z rekomendacjami dotyczącymi ewentualnych korekt, aktualizacji i uzupełnienia dokumentu.

Aktualizacja

Ustawa o samorządzie gminnym (...) reguluje sposób sporządzania strategii rozwoju gminy i zgodnie z jej zapisami strategia *podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza, przestrzenna lub klimatyczno-środowiskowa gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa.*

- Zmiany w Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026-2035 będą dokonywane na podstawie uchwały Rady Gminy Dębowiec, z inicjatywy Wójta.
 - Aktualizacje będą miały miejsce w przypadku zmian w uwarunkowaniach rozwoju gminy, takich jak zmiany społeczne, gospodarcze, prawne, przestrzenne czy polityczne.
 - Ocena realizacji strategii na podstawie raportów ewaluacyjnych zostanie dokonana w 2028 roku oraz w latach 2031/2032. Celem oceny będzie porównanie założonych efektów strategii z rzeczywistymi wynikami.
 - Decyzje o aktualizacji dokumentu będą podejmowane przez Wójta Gminy Dębowiec we współpracy z odpowiednimi komórkami Urzędu Gminy, a następnie przedstawiane Radzie Gminy Dębowiec wraz z rekomendacjami do przyjęcia.
-

3.2 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec jest dokumentem nadrzędnym, który określa kluczowe kierunki oraz cele rozwoju gminy. Realizacja strategii będzie opierała się na szeregu dokumentów wykonawczych – obowiązkowych oraz zalecanych planów i programów, które szczegółowo przekładają przyjęte założenia strategiczne na konkretne działania operacyjne.

Zakres i charakter dokumentów wykonawczych:

- **Spójność z strategią:**

Każdy dokument wykonawczy musi być zgodny z wizją, celami oraz priorytetami określonymi w Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026-2035. Dokumenty te, stanowiąc rozwinięcie strategii, szczegółowo definiują kluczowe obszary działań oraz opisują konkretne metody realizacji przyjętych celów, zapewniając ich zgodność z ogólnymi założeniami strategicznymi.

- **Szczegółowość opracowania:**

Dokumenty wykonawcze powinny dokładnie precyzować zakres planowanych działań, ustalać harmonogramy realizacji, przypisywać odpowiedzialność do odpowiednich jednostek organizacyjnych oraz określać wskaźniki efektywności. Taki poziom szczegółowości umożliwi skuteczne monitorowanie postępów oraz wprowadzenie ewentualnych korekt w trakcie realizacji.

Wytyczne metodologiczne:

1. **Konsultacje i partycypacja społeczna:**

Już na etapie opracowywania dokumentów wykonawczych, kluczowe jest szerokie zaangażowanie mieszkańców oraz partnerów społeczno-gospodarczych. Konsultacje społeczne pozwolą na uwzględnienie rzeczywistych potrzeb lokalnej społeczności, co przyczyni się do zwiększenia efektywności wdrażanych rozwiązań.

2. **Przejrzystość i jasność zapisów:**

Dokumenty wykonawcze muszą być sporządzone w sposób klarowny i zrozumiały. Precyzyjne formułowanie celów, działań oraz przypisanie odpowiedzialności pozwala na minimalizowanie ryzyka błędnych interpretacji i zapewnia sprawne wdrażanie przyjętych założeń.

3. Przypisanie odpowiedzialności:

Każdy dokument wykonawczy powinien jasno określać jednostki lub komórki organizacyjne odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań. Ważne jest również ustalenie mechanizmów monitorowania postępów, co umożliwi bieżącą ewaluację efektywności realizowanych działań.

3.3 Finansowanie Strategii

Skuteczna realizacja założeń Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026-2035 będzie możliwa dzięki zastosowaniu różnych źródeł finansowania, które umożliwią wsparcie zarówno przedsięwzięć inwestycyjnych, jak i operacyjnych. Władze gminy mają obowiązek aktywnego poszukiwania narzędzi, instrumentów i źródeł finansowych, w tym pozyskiwania środków zewnętrznych, aby zapewnić pełną realizację zaplanowanych działań.

1. Środki własne oraz finanse jednostek samorządowych:

- Środki własne gminy,
- Środki z budżetów powiatowych i regionalnych: Dzięki współpracy między samorządem gminnym a jednostkami administracyjnymi wyższego szczebla możliwe jest pozyskiwanie dodatkowych funduszy na wspólne inwestycje i działania rozwojowe. Uzyskane środki mogą być kierowane na projekty mające kluczowe znaczenie regionalne, wspierające infrastrukturę lub stymulujące lokalny rozwój społeczny i gospodarczy.

2. Środki krajowego budżetu państwa

- Subwencje i dotacje celowe
- Środki z rządowych programów wsparcia

3. Środki pochodzące z funduszy celowych

Fundusze celowe są dedykowane konkretnym przedsięwzięciom, takim jak unowocześnienie infrastruktury publicznej, rozwój obiektów użyteczności społecznej, ochrona środowiska czy inicjatywy społeczne. Środki te są często dystrybuowane z centralnych rezerw lub specjalnych funduszy krajowych i regionalnych, utworzonych na potrzeby realizacji strategii rozwojowych.

4. Fundusze Unii Europejskiej

Gmina zamierza aktywnie pozyskiwać środki europejskie dostępne w perspektywie finansowej Unii Europejskiej, umożliwiając realizację projektów w wielu obszarach:

- Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FEnIKS): Środki skierowane na projekty promujące rozwój gospodarki niskoemisyjnej, efektywność energetyczną, ochronę środowiska oraz działania adaptacyjne względem zmian klimatycznych. Finansowane inwestycje mogą obejmować modernizację infrastruktury energetycznej, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz inicjatywy poprawiające jakość powietrza.
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG): Wsparcie projektów z zakresu badań, innowacji oraz wzmacniania konkurencyjności gospodarki lokalnej. Środki te umożliwią wdrażanie innowacyjnych technologii oraz stymulowanie lokalnej przedsiębiorczości.
- Fundusze Europejskie na Rzecz Rozwoju Społecznego (FERS): Skierowane na realizację projektów społecznych, poprawiających jakość życia mieszkańców, zwiększających integrację społeczną oraz rozwijających usługi społeczne. Projekty mogą obejmować organizację szkoleń zawodowych, działania integracyjne oraz inwestycje w infrastrukturę społeczną.
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC): Fundusze dedykowane cyfryzacji, rozwojowi elektronicznych usług publicznych oraz zwiększeniu cyberbezpieczeństwa. Projekty w tym obszarze pozwalają na unowocześnienie systemów administracyjnych oraz ułatwiają dostęp mieszkańców do cyfrowych usług publicznych.
- Pomoc Techniczna Funduszy Europejskich (PTFE): Środki wspierające beneficjentów projektów unijnych poprzez organizację szkoleń, kampanii informacyjno-promocyjnych oraz rozwój systemów informatycznych.

5. Inne dostępne środki publiczne

- Instrumenty wsparcia krajowego: Gmina może korzystać również z dodatkowych form finansowania oferowanych na poziomie krajowym, dotyczących między innymi regionalnych programów rozwojowych, wsparcia przedsiębiorczości oraz projektów infrastrukturalnych.
- Partnerstwo publiczno-prywatne (PPP): Współpraca z sektorem prywatnym może być wykorzystywana do realizacji kluczowych projektów strategicznych. Partnerstwo publiczno-prywatne umożliwia łączenie zasobów kapitałowych, technologicznych oraz kompetencyjnych obu sektorów, co zwiększa efektywność realizacji dużych inwestycji przy jednoczesnym ograniczeniu ryzyk finansowych.

3.4 Ewaluacja ex-ante

Proces ewaluacji ex-ante Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026–2035 został przeprowadzony w oparciu o przepisy Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W świetle art. 10a ust. 2 ww. ustawy, organ odpowiedzialny za przygotowanie projektu strategii zobligowany jest do przeprowadzenia wstępnej analizy dokumentu pod kątem trafności, przewidywanej skuteczności oraz efektywności realizacji przed jego ostatecznym uchwaleniem. Celem ewaluacji było kompleksowe zweryfikowanie zasadności i spójności projektu Strategii w kontekście założonych celów, planowanych kierunków interwencji oraz efektywności przewidywanych działań.

W ramach przeprowadzonej oceny dokonano:

- analizy zgodności projektu Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec 2026–2035 z aktualnymi przepisami prawa oraz standardami wypracowanymi dla dokumentów strategicznych,
- oceny trafności założeń strategii w odniesieniu do współczesnych uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przestrzennych oraz środowiskowych gminy,
- analizy spójności wewnętrznej dokumentu, w tym powiązań między diagnozą, celami strategicznymi a planowanymi działaniami operacyjnymi,
- weryfikacji komplementarności dokumentu z nadrzędnymi strategiami krajowymi i regionalnymi, w szczególności ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”,
- oceny potencjalnej skuteczności oraz efektywności realizacji przyjętych celów i zaprojektowanych interwencji.

Kompletność

Analiza kompletności projektu Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec miała na celu potwierdzenie, że dokument obejmuje wszystkie obligatoryjne komponenty określone w art. 10e ust. 3 pkt 1–9 ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.). W toku analizy porównano strukturę i treść projektu z wymaganiami ustawowymi. Projekt zawiera:

1. Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej gminy – opisane w rozdziale 1.5, bazujące na aktualnych danych ilościowych i jakościowych.
2. Cele strategiczne rozwoju oraz przypisane do nich kierunki działań – przedstawione w rozdziale 2.3, uwzględniające wyzwania i potencjały gminy.
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – zaprezentowany w rozdziale 2.4, przedstawiający w dwóch formach: tekstowej i graficznej planowane kierunki zagospodarowania przestrzennego.
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej – ujęte w rozdziale 2.5.

5. Wskaźniki rezultatów działań – opisane w rozdziale 2.6 wraz z rokiem bazowym i oczekiwanym trendem zmian.
6. Obszary strategicznej interwencji – wyznaczone w rozdziale 1.3 w oparciu o analizę regionalną i krajową, przedstawione w formie tekstowej oraz graficznej.
7. System wdrażania strategii – obejmujący mechanizmy realizacji, monitoringu, ewaluacji i aktualizacji dokumentu (rozdziały 3.1 i 3.2).
8. Źródła finansowania – szczegółowo scharakteryzowane w rozdziale 3.3.

Dodatkowo dokument zawiera **misję i wizję rozwoju Gminy Dębowiec** na lata 2026–2035 (rozdział 2.1), które choć nie są obligatoryjne, wzmacniają całościową spójność dokumentu. W efekcie projekt Strategii został uznany za w pełni kompletny.

Trafność

Podstawą opracowania celów i działań w Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec była solidna diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz środowiskowej. Diagnoza wykorzystuje zarówno dane statystyczne (w tym Bank Danych Lokalnych GUS, dane Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych), jak i wyniki badań jakościowych i ilościowych, obejmujących ankiety skierowane do mieszkańców oraz warsztaty konsultacyjne z udziałem przedstawicieli różnych środowisk lokalnych. Tak kompleksowe podejście pozwoliło na precyzyjne rozpoznanie rzeczywistych potrzeb, problemów i potencjałów rozwojowych gminy, a w konsekwencji na trafne sformułowanie celów i kierunków działań odpowiadających lokalnym wyzwaniom.

Spójność wewnętrzna

Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026-2035 wykazuje wysoką spójność wewnętrzną – wyniki diagnozy stanowią bezpośrednią podstawę do określenia celów strategicznych oraz zaplanowania adekwatnych działań.

Wyodrębniono cztery główne cele strategiczne, które obejmują kluczowe sfery funkcjonowania gminy: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną oraz środowiskową. Cele i kierunki działań są wzajemnie powiązane i uzupełniające, a ich realizacja ukierunkowana jest na równoważenie wzrostu gospodarczego, poprawę jakości życia mieszkańców oraz ochronę zasobów środowiskowych. Wewnętrzna logika dokumentu zapewnia spójność między diagnozą, celami, kierunkami działań i systemem wdrażania.

Spójność zewnętrzna

Strategia została opracowana w sposób zapewniający pełną komplementarność z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu. Cele i kierunki działań wpisują się w założenia Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Krajowej

Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 oraz w dokumenty programowe Unii Europejskiej na lata 2021–2027. Takie podejście gwarantuje spójność priorytetów lokalnych z polityką rozwoju regionalnego i krajowego, a także umożliwia pełniejsze korzystanie z dostępnych środków finansowych, w tym funduszy UE.

Skuteczność i efektywność

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Dębowiec został wyposażony w kompleksowy system realizacji, obejmujący procedury wdrożeniowe, monitorujące i ewaluacyjne. Wskaźniki realizacji celów, zdefiniowane w odniesieniu do roku bazowego oraz przewidywanych trendów zmian, pozwalają na bieżące śledzenie postępów oraz ocenę skuteczności interwencji. Jednocześnie określone potencjalne źródła finansowania zapewniają realne podstawy dla wdrażania zaplanowanych działań. Systematyczny monitoring oraz planowana ewaluacja umożliwią szybkie reagowanie na zmieniające się uwarunkowania, co zwiększa elastyczność i efektywność realizacji strategii.

Podsumowanie

Strategia Rozwoju Gminy Dębowiec na lata 2026–2035 została opracowana w sposób zapewniający:

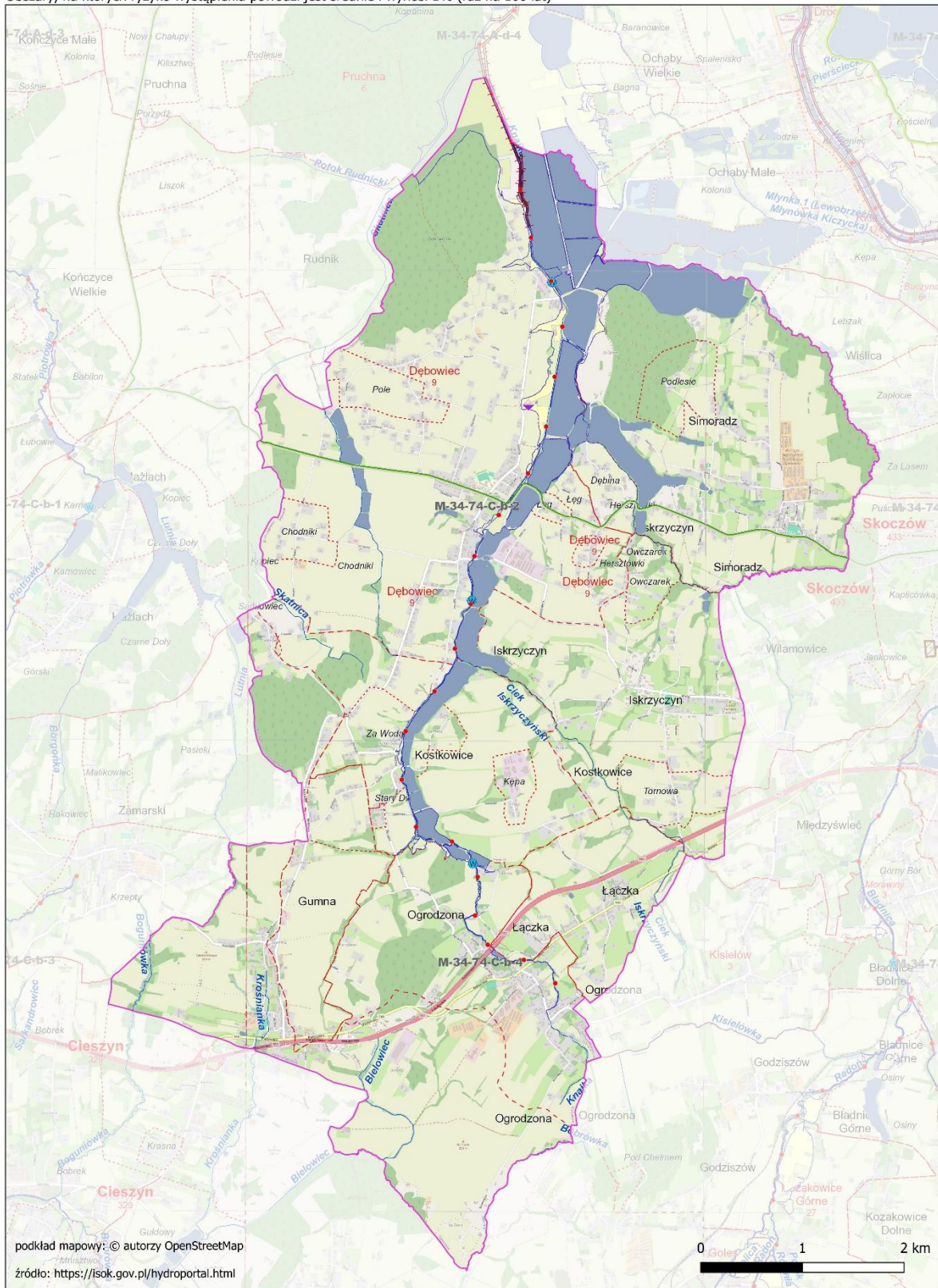
- pełną zgodność z wymogami ustawowymi,
- wysoką trafność przyjętych założeń strategicznych,
- spójność wewnętrzną i zewnętrzną dokumentu,
- solidne podstawy dla skutecznej i efektywnej realizacji celów rozwojowych.

Na tej podstawie rekomenduje się przyjęcie Strategii jako kluczowego dokumentu strategicznego, umożliwiającego realizację nowoczesnej, kompleksowej i zrównoważonej polityki rozwoju Gminy Dębowiec.

Załącznik. Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego

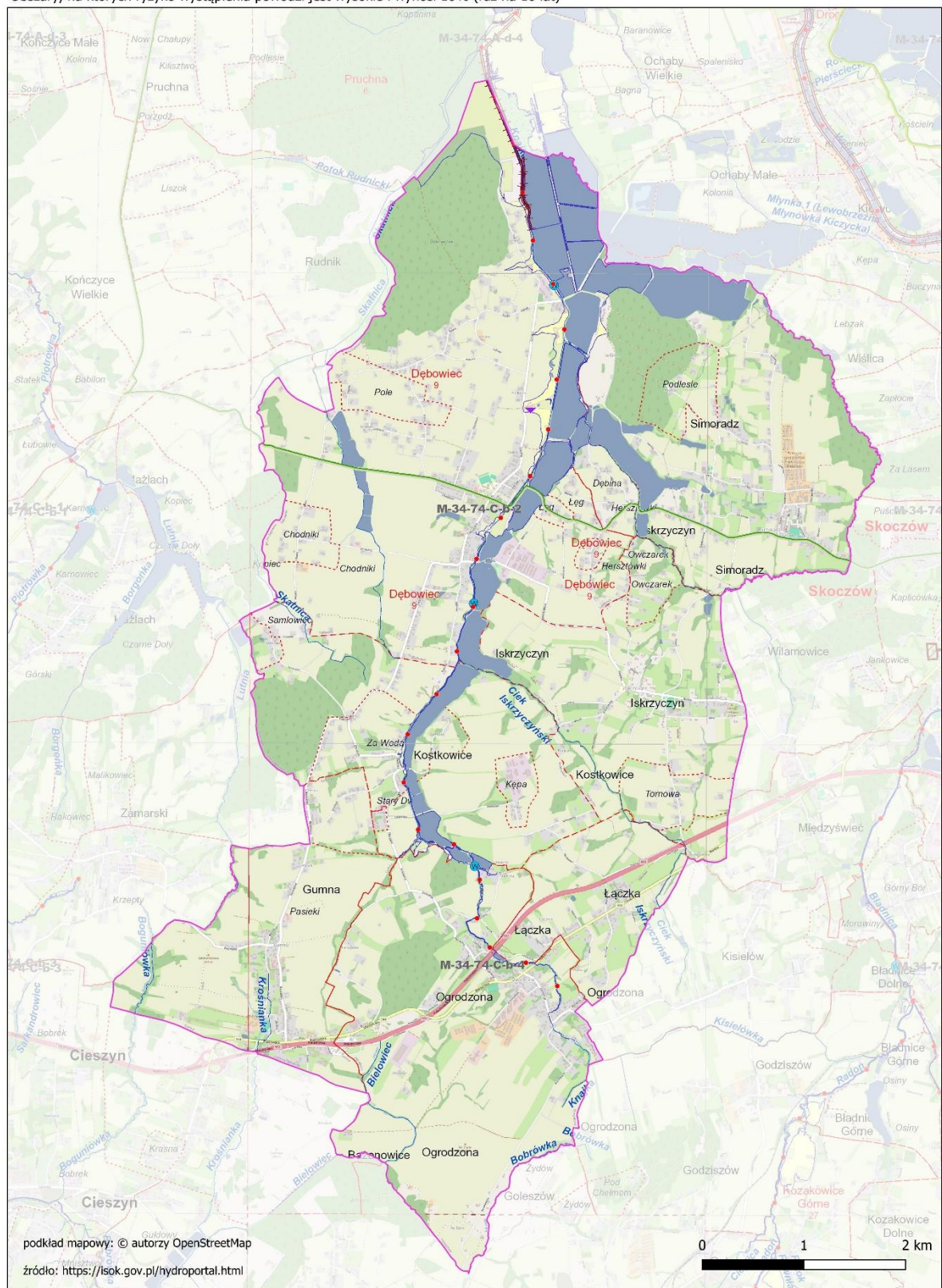
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

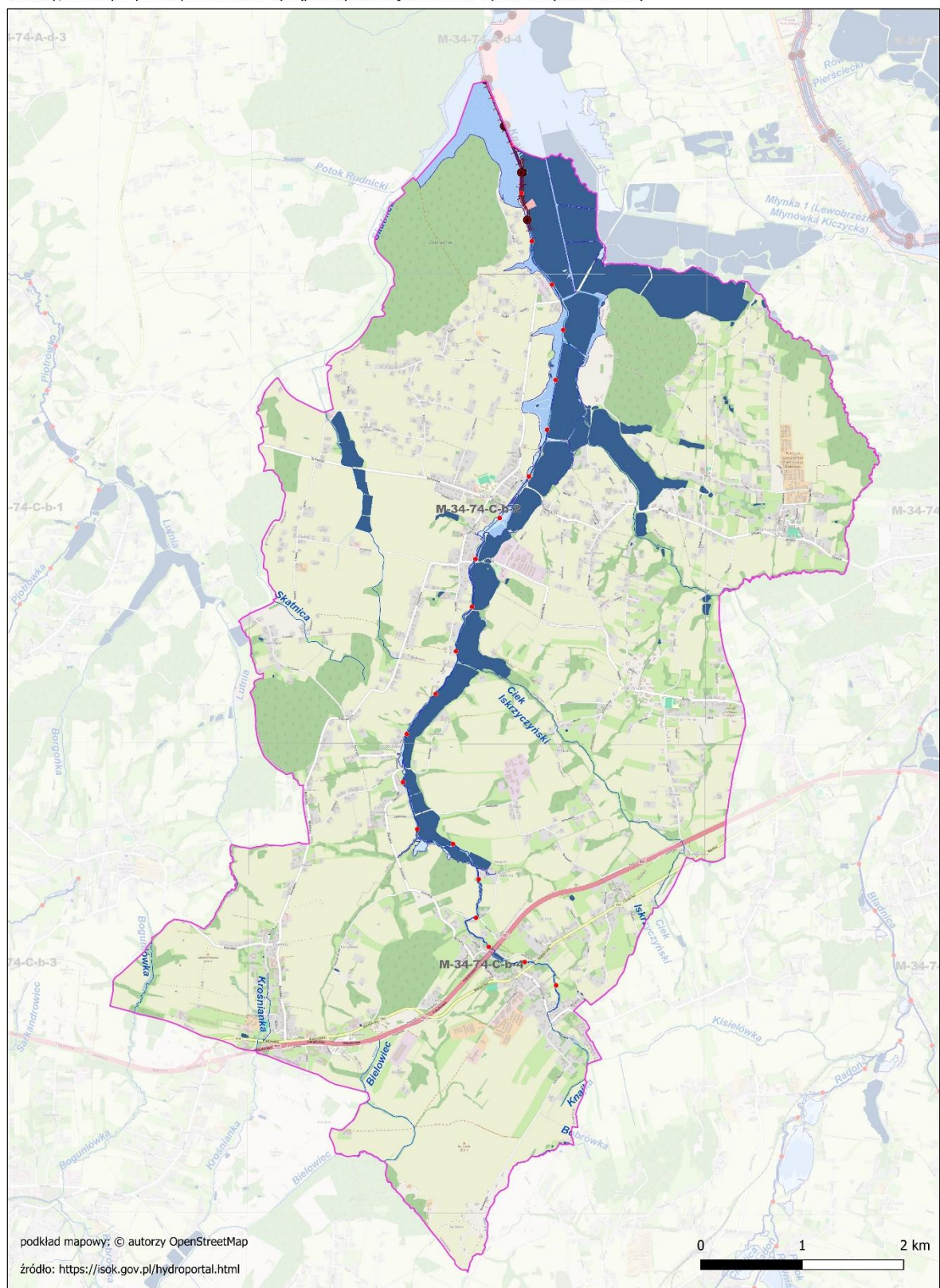
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

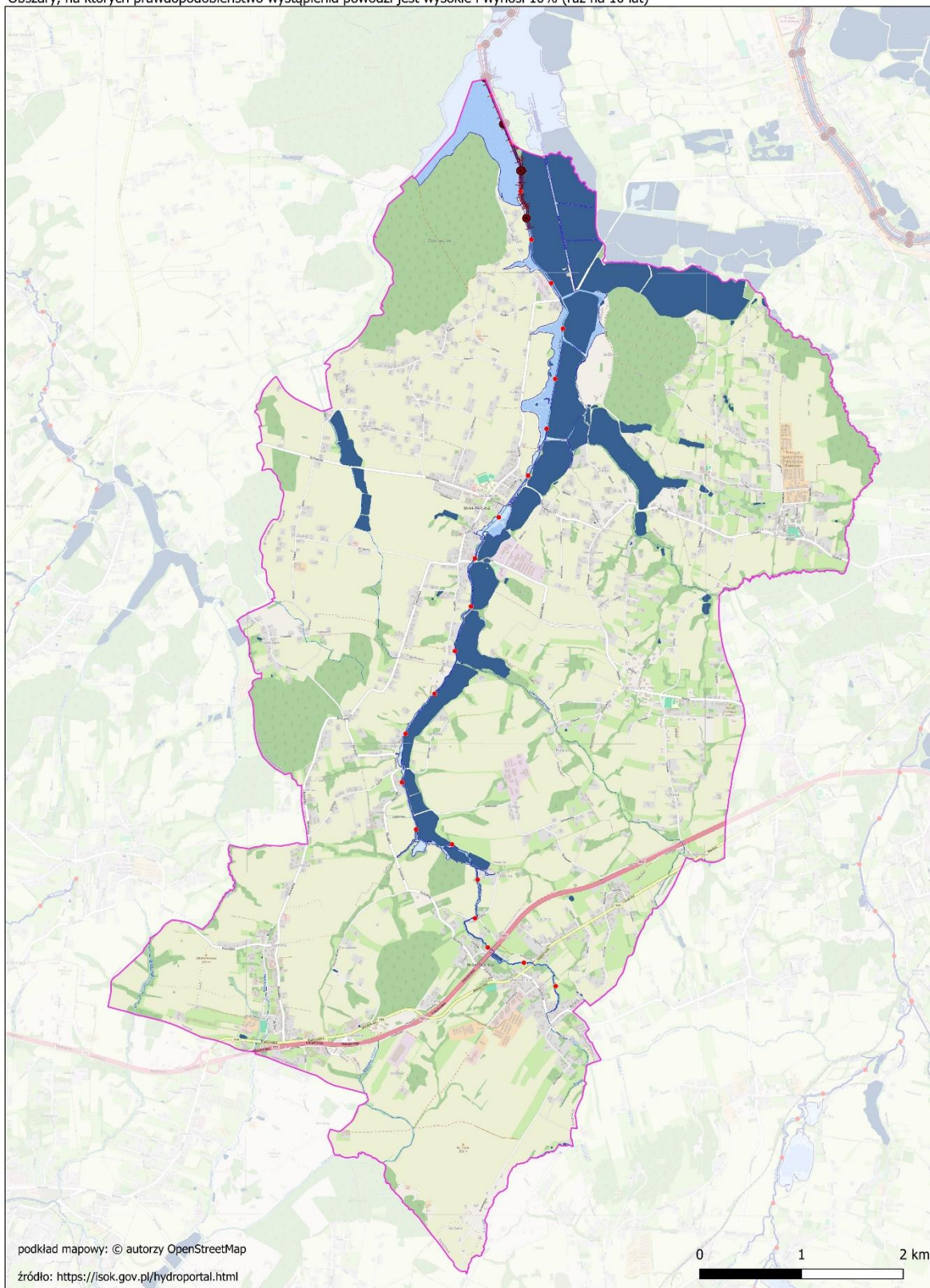
Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

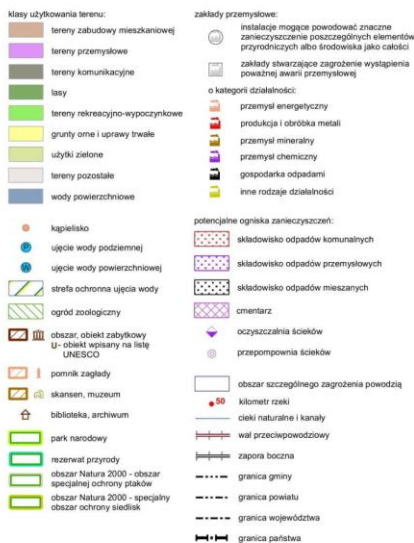
OBJAŚNIENIA ZNAKÓW

MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

MAPA RYZYKA POWODZIOWEGO

Potencjalne negatywne skutki dla środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej

Potencjalne negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych

